

Надежда Птушкина

„ДОКАТО ТЯ УМИРАШЕ”

Водевил в три части

Действащи лица:

Софя Ивановна – много възрастна дама

Татяна – нейна дъщеря

Игор – техен нов познайник

Дина - "дъщеря" на Татяна и Игор

Едностаино жилище, в което остаряват две жени. Всичко е старомодно и уютно, непроменимо от години. Гардеробът, бюфетът, библиотечните лавици, отрупани с многотомни издания, завесите, прихванати с панделки, покривката с пискюли, постлана върху кръглата маса. Масивните столове, тежките кресла, полилеят. Всичко това се откроява в полумрака и изглежда многозначително, поетично и печално.

Част първа

Стаята е осветена от три свеци. Ясно се виждат само старата жена, загърната с одеало (Софя) и другата, по-млада, седнала на нисичка пейка край нея с книга на коленете (Таня).

ТАНЯ. *(чете на глас)* ...Те влязоха в столовата, хванати за ръце и седнаха един до друг. Никога досега, откакто свят светува, не беше имало такъв обяд. Тук беше и престарелият банков чиновник, приятел на Тим Линкинуотър, а сестрата на Тим Линкинуотър бе така внимателна към мис Ла Криви, и самият Тим Линкинуотър беше толкова весел, а малката мис Ла Криви толкова забавна, че дори само те биха представлявали крайно приятна компания.

(Софя продължително въздиша.)

ТАНЯ. *(вдига глава от книгата и поглежда майка си)* Мамо, да не те боли нещо?

СОФЯ. Не, Танечка, не се притеснявай.

ТАНЯ. *(след кратка пауза продължава)* После дойде мис Никълби, толкова величествена и самодоволна. Мадлин и Кет, заруменели и прелестни. Никълъс и Франк, толкова предани и горди, като и четиримата бяха така тръпно щастливи. Тук беше и Нюман, притихнал и същевременно обезумял от радост, тук бяха и братята близнаци, толкова възхитени и разменящи си такива погледи, че старият слуга замръзна зад стола на своя господар и обхождайки с поглед масата, усети как сълзи замъгляват очите му. * (*откъс от романа на Ч. Дикенс „Никълъс Никълби” - бел.прев.)

Софя отново скръбно и продължително въздиша.

ТАНЯ. Да чета ли нататък?

СОФЯ. Много труден въпрос.

ТАНЯ. Умори ли се да слушаша?

СОФЯ. *(въздиша)* Трябва, трябва да поговоря с теб, Танечка, трябва.

ТАНЯ. *(затваря книгата)* Страница сто шейсет и втора. *(слага книгата на лавицата)* Ще вечеряме ли?

СОФЯ. Каж ми истината, Таня, само истината.

ТАНЯ. Да, мамо?

СОФЯ. Когато умра, ще ти олекне ли?

ТАНЯ. *(застава на колене пред креслото и притиска буза до ръцете на майка си)* Аз много те обичам, мамо!

СОФЯ. Мнозина от нас, старите хора, наближи ли да си отидат от този свят се утешават с надеждата, че по този начин ще облекчат живота на близките си. Аз обаче нямам и това утешение. Ще умра, но се боя, че тогава твоят живот ще стане още по-тъжен.

ТАНЯ. Да не се чувстваш по-зле?

СОФЯ. Момичето ми, само не се стряскай и не изпадай в паника. Знам, че ще умра днес или утре. Мъка, такава мъка ми свива сърцето...

ТАНЯ. Внушаваш си. Ще се обадя на доктора.

СОФЯ. Време е, време е... Не се страхувам от смъртта. За теб ми е мъка, Танечка. Оставям те самичка, без мъж, без деца, без близък човек. Ти си най-добрата дъщеря. Къде е справедливостта? Защо трябва да извървиш пътя си в самота? Защо? Защо?!

ТАНЯ. Мамо, светът е пълен със стари моми!

СОФЯ. Не говори така! Бива си те! Всичко си имаш – и фигура, и висше образование! Освен това си порядъчна, добра домакиня, интелигентна и без лоши навици...

ТАНЯ. Типична стара мома! Какво предпочиташ – мляко с ориз или мляко с грис?

СОФЯ. Танечка! Говоря сериозно.

ТАНЯ. И аз говоря сериозно. Извара или кашкавал?

СОФЯ. Никога не съм те питала.

ТАНЯ. Май че отдавна не сме яли омлет! Защо ли?!

СОФЯ. По теб човек няма как да разбере!

ТАНЯ. *(изкушава я)* Та какво ще кажеш за един омлет? Не много препържен, с настъргано сирене и ситно нарязан магданоз?

СОФЯ. Може ли да попитам поне преди смъртта си? Това е много, много важно за мен.

ТАНЯ. Разбира се, мамо! Питай каквото искаш! Но първо ми отговори – чай или кафе инка?

СОФЯ. Била ли си някога влюбена?

ТАНЯ. То се знае! Аз съм си ужасно влюбчива! Била съм – преди четирийсет-петдесет години. *(премества креслото по-близо до масата)* Ей тази салата от морков и ябълка я изяж непременно. Иска ми се днес да минем без слабително.

СОФЯ. А имала ли си... връзки?

ТАНЯ. Връзки ли? Какво имаш предвид?

СОФЯ. Ами, да речем... само не се засягай... да речем, с мъже?

ТАНЯ. Боя се, че съм имала. И то именно с мъже. Само не се вълнувай, мамо! Всичко това е минало!

СОФЯ. Ти имаш минало?! И колко?..

ТАНЯ. Какво колко?

СОФЯ. Са били тези, въъ... връзки?

ТАНЯ. Май че ... две... Стига ли толкова мляко?

СОФЯ. Две?! И това за какъв период?

ТАНЯ. Не се вълнувай, мамо! Две – през целия ми живот.

СОФЯ. Две?! Какъв ужас! Само две!

ТАНЯ. *(с достойнство)* Не съм гонела бройка.

СОФЯ. Само две... И отдавна ли?

ТАНЯ. *(смее се)* Е, доста отдавна беше.

СОФЯ. Ами защо не си пожелала да се омъжиш за някой от тези двама?

ТАНЯ. Те не пожелаха!

СОФЯ. Идиоти! И какво правят сега?

ТАНЯ. И двамата са женени, доколкото знам.

СОФЯ. И поддържах ли с тях някакви отношения?

ТАНЯ. Откакто се ожениха – не.

СОФЯ. Това е недалновидно, Тانيا! Може да са се развели, да са овдовели.

Сигурна съм, че те помнят. И горчиво съжаляват за грешката си.

ТАНЯ. Едва ли. Вкусно ли е?

СОФЯ. А не си ли опитвала да разбереш нещо за тях?

ТАНЯ. Никога. Мамо, днес не се храниш добре.

СОФЯ. Ако ти беше омъжена, щях да умра щастлива. Аз съм виновна. Ти остана сама заради моя егоизъм!

ТАНЯ. Преувеличаваш, мамо! Хапни още една лъжичка!

СОФЯ. Тежко ми е да умирам с такъв камък на сърцето.

ТАНЯ. Все пак да извикам лекар!

СОФЯ. Лекарят няма да ме утеши. Едно-единствено нещо може да ме примири с мисълта за раздялата с теб – ако ти си омъжена.

(На вратата силно се чука.)

СОФЯ. Някой чука! Чудна работа!

ТАНЯ. Няма нищо чудно! Сигурно е съседката.

СОФЯ. Странно е, че чукат, а не звънят.

ТАНЯ. Токът ни е спрял, мамо. *(взема свецата и тръгва към вратата да отваря)*

СОФЯ. Въпреки всичко е странно. Питай кой е!

ТАНЯ. *(през вратата)* Кой е?

ИГОР. *(от другата страна на вратата, игриво)* Ку-ку! Танюшкин! Ку-ку!

ТАНЯ. *(отваря вратата, с ирония)* Ку-ку!

ИГОР. *(бързо тика в ръцете ѝ букет рози и бутилка шампанско)* Привет!
(разбрал, че е станала грешка, объркано) ...ствам Ви, мадам! Викнете Татяна, ако обичате!

ТАНЯ. Аз съм Татяна.

СОФЯ. *(провиква се откъм стаята)* Танечка, кой е?

ТАНЯ. Сега, сега, мамо!

ИГОР. Искате да кажете, че вие сте Татяна?

ТАНЯ. Защо, имате нещо против ли?

ИГОР. И единствената Татяна ли сте тук?

ТАНЯ. Единствената.

ИГОР. Да преговорим пак! Четвърта автогарова улица номер тринайсет, блок три апартамент 31.

ТАНЯ. Три-Б.

ИГОР. Какво?

ТАНЯ. Блок. Три-Б.

ИГОР. А има ли три-А?

ТАНЯ. Естествено. И три-В, и три-Г, и три-Д...

ИГОР. И какво сега, да обикалям цялата азбука ли? И всеки път да се катеря до петия етаж? Че то във вашите съборетини няма и асансьор!

ТАНЯ. Е, ще ме прощавате!

ИГОР. Както и да е, мадам! Няма нищо! Благодаря за консултацията! Ако позволите! *(взима си розите и шампанското)* Започвам спускането си надолу! Ама каква тъмница и воня е, да се не знае! Как още не сте измрели тук?

ТАНЯ. Вземете свещта! *(върви след него)*

ИГОР. Благодаря, мадам! Имам си запалка. *(щрака безуспешно)* По дяволите! Газта е стигнала колкото да се кача.

ТАНЯ. Дръжте свещта! И внимавайте! Понякога може човек да стъпи на нещо хлъзгаво.

ИГОР. И какво – да вървя по улицата със свещ като на Великденски кръстен ход!

ТАНЯ. Тъмно е. Няма ток. Боя се, че и уличното осветление не е кой знае колко добро.

ИГОР. Убедихте ме, мадам! Благодаря! Довиждане!

ТАНЯ. Пазете се! *(обръща се за да се прибере в жилището си, подхлъзва се и пада)* Ох, ох...

ИГОР. Какво стана, мадам?

ТАНЯ. *(през сълзи)* Нищо. Не обръщайте внимание!

ИГОР. Да помогна?

ТАНЯ. Не, не...*(с мъка се изправя на крака, хлипа)* Ох...

ИГОР. *(върща се)* Как сте? Какво стана?

ТАНЯ. Подхлъзнах се. Детето на съседката непрекъснато яде банани, а пък обелките им хвърля на земята.

ИГОР. Нали няма нищо счупено, че на вашата възраст това не се разминава току-така.

ТАНЯ. *(с раздразнение)* Не ми трябва помощта ви! Вървете си!

ИГОР. Както кажете! Силно ли се ударихте? Дайте да ви придружа до вратата, става ли?

ТАНЯ. Няма нужда, мина ми вече! (*разплаква се*)

ИГОР. Тогава защо плачете?

ТАНЯ. То си е моя работа. Плаче ми се – плача. Извинявайте! Не ми обръщайте внимание. Майка ми умира.

ИГОР. (*след пауза*) Съчувствам ви. Но в случая съм безсилен. За толкова нещо няма как да помогнеш с пари. Макар че... Вземете! (*подава ѝ пари*)

ТАНЯ. Да не сте полудял?

ИГОР. Повярвайте ми, от чисто сърце е. Всички ние някога сме имали майки!

ТАНЯ. Не съм ви молила за подаяние!

ИГОР. Самичък се досетих! За мен тази сума е нищожна! Вземете, не се притеснявайте!

ТАНЯ. Ама как смеете да ме унижавате така, без изобщо да ме познавате?

СОФЯ. (*провиква се от стаята*) Танечка! Да не се е случило нещо? Безпокоя се!

ТАНЯ. (*вика*) Идвам, идвам, мамо!

ИГОР. Исках да помогна. А вие ме навиквате ей така, без причина! Е, сбогом!

ТАНЯ. Извинявайте!

ИГОР. Какво, размислихте ли? Така е по-добре! Дават ли ти – взимай. Това е моето мнение.

ТАНЯ. Ох, няма нужда от пари! По-добре все пак ме придружете до вкъщи!

ИГОР. Щом искате. Хванете ме под ръка.

ТАНЯ. Дайте аз да държа розите и шампанското. А свещта да остане у вас.

Игор придружава Таня до жилището ѝ.

ТАНЯ. Внимателно, тук има изтривалка. Да не се ударите, това вече е вратата за стаята.

И така, под ръка, Таня и Игор се явяват пред Софя. Таня държи рози и шампанско, а Игор свещ.

СОФЯ. Здравейте!

ИГОР. (*крайно унило*) Здравейте!

ТАНЯ. Мамо, позволи ми да ти представя, това е... това е...

ИГОР. (*най-после се сееща*) Игор. Много ми е приятно.

ТАНЯ. А това е, това е, това е...

СОФЯ. Днес всички имена ли си забравила, Танечка?

ТАНЯ. Софя Ивановна. Майка ми.

ИГОР. Същата ли, която...

ТАНЯ. Да, да, именно за нея съм ви разказвала толкова много.

СОФЯ. *(към Игор)* Отдавна ли се познавате с Таня?

ИГОР. *(поглежда си часовника)* Да, може да се каже, почти от трийсет-четирийсет...

ТАНЯ. *(прекъсва го)* От четирийсет! Точно от четирийсет! Години! Колко бързо лети времето! Нали, Игор?

ИГОР. Поразително бързо, бих казал.

СОФЯ. Много, много ми е приятно! Сядайте, Игор! Може ли да ви наричам така? Макар и вие да не сте млад, аз все пак съм къде по-възрастна от вас. Защо не ме предупреди, Танечка, че за вечеря ще имаме гост? И колко е благовъзпитан само – с цветя, с шампанско! Бързо пригответи нещо за хапване! Нали няма да замезваме шампанското с овесена каша! Подай ми, ако обичаш, розите! Какъв аромат! Чувствам се млада и щастлива! Отдавна вкъщи не е имало рози! Танечка, закачи палтото на Игор! И върви в кухнята! Ние с Игор през това време ще си поговорим

ТАНЯ. *(към Игор)* Палтото, ако обичате!

ИГОР. Всъщност, на мен ми е време да си тръгна! *(гледа розите и шампанското, решава да остави розите, а шампанското си го взима)*

СОФЯ. Хайде де, отворете шампанското! Да не повярваш – такъв интелигентен човек! Дошъл с рози, с шампанско, седна за минутка и веднага иска да си тръгва. Дори е някак старомодно. Не, не ви пускам! За начало благоволете да си съблечете палтото!

Игор си сваля палтото и го подава на Таня.

СОФЯ. Не разбирам какво чакаш, Танечка? Върви да пригответиш нещо! Пък ние с Игор през това време ще си поговорим!

ТАНЯ. *(към Игор)* Не се бойте! Скоро ще се върна! *(излиза от стаята)*

СОФЯ. *(на Игор)* Танечка много ми е говорила за вас.

ИГОР. Говорила ви е за мен?

СОФЯ. Разбира се. Че за кой друг да ми говори, друг няма.

ИГОР. Бъркате ме с някого!

СОФЯ. Вярно е, че краката ми вече са заникъде. Но главата ми, както виждате, слава Богу, е съвсем наред!

ИГОР. Извинявайте, не исках да ви обидя. Какво толкова е могла Таня да ви разказва за мен?!

СОФЯ. Не се учудвайте, но само хубави неща. Нямате представа колко добре се отнася към вас Таня!

ИГОР. Наистина, не съм имал и представа!

СОФЯ. Вече успях да забележа, че сте някак несигурен в себе си. Напрасно! Е, направил сте грешка! Но това е минало! Не всичко е

загубено! И не се притеснявайте заради възрастта си. Все още е твърде и твърде възможно щастието да ви споходи!

ИГОР. Какво щастие?

СОФЯ. Семейното, разбира се. Друго щастие на света няма.

ИГОР. Аз пък предпочитам личното.

ТАНЯ. *(влиза)* Игор обича да се шегува. От четирийсет години все се шегува. Ето портокали, а всичката друга храна ни е вегетарианска! *(към Игор)* Какво да ви сложа? Витаминозна салатата? Овесена каша? Извара?

ИГОР. Благодаря. Ще си взема портокал.

СОФЯ. Един мъж в никакъв случай не бива да се храни само с портокали! Колко сте притеснителен! Изобщо – трогателен сте! Танечка, сипи на Игор повече овесена каша!

ТАНЯ. *(към Игор)* Отваряме ли шампанското или не?

ИГОР. *(става)* Е, нататък продължавайте без мен. Приятно ми беше да се запозная! *(стремително напуска стаята)*

ТАНЯ. *(грабва свещта и хуква след него)* Почакайте!

ИГОР. *(вече в коридора)* Къде в скапания ви квартал човек може да купи цветя и шампанско?

ТАНЯ. Сега ще ви върна парите!

ИГОР. Не ми трябва пари!

ТАНЯ. Тогава поседете още четвърт час! Моля ви! А пък аз ще ви придружа после до магазина! Заради мама! Нали тя умира!

ИГОР. Не съм лекар, нито пък свещеник!

ТАНЯ. Ще ви обясня всичко. Още четвърт час!

ИГОР. Добре. Само че трябва да се обадя по телефона.

ТАНЯ. Разбира се, говорете колкото искате. Няма проблеми. Ето го телефонът. *(деликатно се оттегля в стаята като оставя на Игор свещта)*

Игор избира някакъв номер.

Стаята.

СОФЯ. *(заговорнически на Таня)* Това един от онези двама ли е?

ТАНЯ. *(загадъчно)* Почти...

СОФЯ. А кой от двамата?

ТАНЯ. После ще ти кажа, мамо! *(върща се при Игор)* Тук ви е неудобно. Дайте да ви светя! *(взима свещта и я вдига високо)*

ИГОР. *(успял е да се свърже)* Танюнчик! Зайче! Ами закъснявам! Писанче, ще съм при теб след половин час. Аз ли? На съвещание съм! Ами ей така, изневиделица го свикаха, и мен ме е яд! Не се сърди, Мишленце!

Не, Птиченце мое, няма да продължи много! Цункам те страстно!
Таралежчето ми бодливо! Ку-ку! (*затваря телефона*)
ТАНЯ. По-добре да бяхте попитали птиченцето в кой блок му е
гнезденцето!

Звъни телефонът.

ТАНЯ. (*вдига*) Слушам ви! Не, частен дом е. Кой живее тук ли? Аз живея!
А вие кого търсите? Какво? Какво? (*затваря телефона, към Игор*)
Обсипаха ме с ругатни. Изглежда, търсеха вас. Май беше вашият
хибрид.

ИГОР. Кой?.. Да му се не види! Телефонът й е с определител на номерата!
И какво каза тя?

ТАНЯ. Тя каза, че ако съм блондинка, със сигурност съм перхидролена. Че
пет пари не дава за краката ми, дори да са до сливиците. И че от това
дали съм секси изобщо не й пука на... еее, да речем, на жилетката.

ИГОР. Добре че не ви е нарекла с някоя оскърбителна дума!

ТАНЯ. Не ме е нарекла ли? Заблуждавате се.

ИГОР. Нарече ли ви?

ТАНЯ. Естествено!

ИГОР. И как?

ТАНЯ. Както обикновено!

Пауза.

ИГОР. Нима?

ТАНЯ. Уви.

ИГОР. Извинявайте!

ТАНЯ. Че какво общо имате вие с това?

ИГОР. Такъв й е темпераментът. Та тя е само на двайсет години!

ТАНЯ. На двайсет?! И за какво си говорите с нея?

ИГОР. Практически не си говорим!

ТАНЯ. На двайсет! И взела да ви ревнува от мен!

ИГОР. Тя? От вас?! Така ви се е сторило!

ТАНЯ. Знаете ли, с нея ми беше по-приятно да си говоря, отколкото с вас!

ИГОР. Но тя изобщо не ви е виждала!

(Звъни телефонът.)

ИГОР. (*на Таня*) Недейте да вдигате! За мен е!

ТАНЯ. Понякога на този телефон търсят и мен! (*вдига*) А, Зайче! Слушам
те. Сега ще го повикам, Мишленце! Вече му давам слушалката,
Писанче! До скоро, Ежко-Бежко! (*Подава слушалката на Игор*)

ИГОР. (*бърбори в слушалката*) Танюш...Танюш... Кой е женкар? На кого
краката са до?.. Ама тя изобщо няма крака!!!

ТАНЯ Как така да нямам? Имам си! Крака като крака! Съвсем нормални!

ИГОР. Каква блондинка? Тя е на не по-малко от шейсет! Кълна ти се!

ТАНЯ. Прибързано се кълнете. Защото съм на петдесет... и девет.

ИГОР. Хайде сега и ти, Танюш...*(изглежда, че от другата страна са затворили телефона)* Ето нá. Край. *(Към Таня)* Какво направихте?!

Ако знаехте само колко време я обикалях и ухаждах?! Цели две седмици! Е, бях дотук! *(грабва палтото си)*

ТАНЯ. Не си тръгвайте! Какво ще кажа на мама?

ИГОР. Дори от човеколюбие не бих могъл да остана у вас!

(Звъни телефонът.)

ИГОР. Със сигурност е за мен!

ТАНЯ. Не вдигайте телефона в къщата ми! Това ме компрометира!

ИГОР. Какво ви...?

ТАНЯ. Няма как да го разберете! *(говори в телефонната слушалка)* Да, аз съм, безкраката и шейсетгодишната. Да, искам да сваля вашия Игор.

ИГОР. Какви ги дрънкате! Я ми дайте слушалката!

ТАНЯ. Мен търсят! Мен! По-добре подръжете свещта! *(тиква на Игор запалената свещ)* На такова мнение ли сте за Игор? Аз пък съм на друго! Той е добър и великодушен! Той е благороден и с добри обноски! И изобщо – той е красив!!! Каква съм? Благодаря! И каква още? Е, това вече е прекалено, направо ме ласкаете! Каква, каква? Много благодаря! Започвам да вярвам в себе си! Е, чак пък толкова!.. Благодарение на вас, Писанче, престанах да си усещам годините! Да дам ли слушалката на Игор? Не искате?! О, вие се обаждате именно на мен?! Трогната съм! Обаждайте ми се по-често. Добре, ще предам с удоволствие думите ви на Игор! Всичко хубаво! Интересно ми беше да си поговоря с вас! *(затваря телефона, обръща се към Игор)* Помолиха ме да ви предам да не се тревожите. Мишленцето имало с кого да прекара днешната вечер.

ИГОР. Да се остава повече тук направо е опасно! *(бута ѝ обратно свещта)* Дръжте! *(набира отново)* По дяволите! Не отговаря! Какво си позволявате?! И то на вашата възраст?!

ТАНЯ. Че какво ѝ е на възрастта ми, пречи ли ви? Вие самият да не сте росна китка?

ИГОР. Аз съм мъж.

ТАНЯ. И какво от това – да не би при мъжете годините да се броят две за една?!

ИГОР. Я кажете на колко години ви изглеждам?

ТАНЯ. На петдесетина...

ИГОР. *(поласкан)* Така-а-а ли?...

ТАНЯ. Защото тук е тъмно!

ИГОР. По чисто недоразумение звъннах на вашата врата. Вие се подхлъзнахте. Аз се проявих като джентълмен...

ТАНЯ. Но не може да сте джентълмен само за пет минути! Тогава по-добре изобщо да не се захващате!

Игор изведнъж изохква и се хваща за корема.

ТАНЯ. Какво?! Криза ли получихте?

ИГОР. От гастрит!

ТАНЯ. Трябва да сложите нещо в стомаха си! Незабавно! Овесена каша – ето кое ще ви вдигне на крака!

ИГОР. Добре, давайте го насам вашия овес!

ТАНЯ. *(тегли го за ръката към стаята)* По-бързо! Болката силна ли е?

ИГОР. Поносима!

ТАНЯ. Сядайте. Ето я кашата. Яжте!

СОФЯ. Танечка, ти забрави розите! Натопи ги!

ТАНЯ. *(на Игор)* Яжте! Сега ще дойда! *(излиза с розите)*

СОФЯ. *(на Игор)* Не яжте! Първо отворете шампанското!

Игор с явно съжаление оставя настрана лъжицата и се заема с отваряне на шампанското.

ТАНЯ. *(връща се с розите, вече натопени във ваза, обръща се към Игор)* Какво правите? Яжте! Точно сега не е време за шампанско! *(слага вазата на масата, взема бутилката от Игор)*

СОФЯ. Танечка, аз настоях – да се отвори бутилка шампанско е мъжка работа.

ИГОР *(опитва се да вземе бутилката от ръцете на Тая)* Позволете да я отворя!

ТАНЯ. Какво сте се вкопчили в тази бутилка? Яжте! Самичка ще се оправя с нея.

(Таята изхвърча с трясък. Виното оплисква сакото на Игор.)

ТАНЯ. Ау, извинявайте! Костюмът сигурно е скъп?

ИГОР. Да, добре ме подредихте. *(бърше костюма си с носна кърпа)*

СОФЯ. Танечка никога не си е имала работа с алкохол! Просто няма представа как да се оправя с него! Семейството ни е на въздържатели, дори ми е неловко да го призная.

ТАНЯ. *(на Игор)* Извинявайте!

ИГОР. Карай да върви! Няма да е зле ако дадете някоя и друга чаша.

(Таня припряно вади три чаши за вино. Игор се кани да сипе шампанско в тях.)

ТАНЯ. *(притеснено отмества встрани едната чаша)* Мама не бива да пие! *(дръпва и втората)* Вие също! *(премества по-близо третата)* А тук сипете! Аз ще пия.

СОФЯ. Танечка, нека и Игор си пийне малко. Той не прилича на алкохолик.

ТАНЯ. Шампанско с овесена каша! *(на Игор)* Слагам ви още от кашата! А за теб, мамо, чаша студен чай – и в чая ще ти сипя капчица шампанско. Е, хайде да прием! По-точно, да се чукнем, а ще пия само аз.

СОФЯ. Танечка, позволи на Игор да си пийне!

ИГОР. Не се безпокойте, няма да пия.

СОФЯ. Няма да пиете? Но защо? Сигурно има някаква причина!

ИГОР. С кола съм.

СОФЯ. О, значи сте шофьор! Прекрасна професия!

ИГОР. Счетоводител съм.

СОФЯ. Шофьор и счетоводител?

ИГОР. Само счетоводител.

СОФЯ. А защо сте с кола? Счетоводител – зад волана? Това е странно!

ИГОР. Колата е моя.

СОФЯ. Ваша ли?

ИГОР. Моя. А защо това ви учудва?

СОФЯ. Откъде имате кола?

ИГОР. Не разбрах?..

СОФЯ. Нали тази кола все отнякъде се е взела?!

ТАНЯ. Мамо, не задавай нескромни въпроси!

СОФЯ. От лотарията ли я спечелихте?

ИГОР. Не.

СОФЯ. Наследихте ли я?

ИГОР. Просто я купих.

СОФЯ. Купил сте? Кола? Сигурно не е лесно! Спестявал сте цял живот! Лишавал сте се от много неща!

ИГОР. Имаше години, когато наистина се лишавах от много неща. Но учудващото е, че тъкмо тогава не успях да спестя нищо! А сега просто печеля добре.

СОФЯ. Сигурно работите на няколко места? Не бива толкова да се преуморявате на вашата възраст!

ТАНЯ. Предлагам да прием. По-точно, предлагам да се чукнем, а ще пия само аз.

СОФЯ. *(вдига чашата си)* За вас, Игор, и за Танечка! Този път всичко при вас да се развие успешно.

ИГОР. То вече май се разви много повече, отколкото очаквах.

СОФЯ. Прекрасно казано! За вас!

ТАНЯ. *(тие на екс и започва да се смее)* Удари ме право в главата.

СОФЯ. Като нямаш опит в пиенето... Доста глупаво ми изглежда, че Игор не пие и яде овесена каша.

ИГОР. Не съм ял овесена каша поне петдесет години! Като бях малък, мама ме караше насила. И казваше: "Ако ядеш овесена каша, Гарик, ще пораснеш юнак над юнаците!" Съжалявам, че не я слушах. И сега не съм юнак над юнаците! Много е вкусно. Ще си наваксам пропуснатото. *(на Таня)* Сипете ми още, моля!

СОФЯ. *(на Игор)* Вие сте приятен гост и благодарен сътрапезник.

ИГОР. Обичам домашната храна! Можете да ме препоръчате на всичките си познати като неин почитател.

СОФЯ. Танечка, много ми харесва твоят Игор, ама много! А как издирихте Таня? След толкова години?

ИГОР. Вероятно, просто ми провървя.

СОФЯ. Добре казано. По мъжки. Сигурно вече не сте се и надявали?

ИГОР. Дори не съм си и представял!

СОФЯ. Аз също не предполагах, че в залеза на дните ми съдбата ще ми поднесе такъв желан подарък! Но както казват, човек предполага, а господ разполага!

ИГОР. Вие сте абсолютно права! Допреди един час щях да се изсмея, ако някой ми беше предрекъл, че днес ще вечерям овесена каша в компанията на две... толкова мили дами.

СОФЯ. Прекрасен тост! Да вдигнем чашите! Днес, Танечка, ти ще пиеш за трима!

(Тримата се чукват. Таня отпива от чашата си и започва да се смее.)

СОФЯ. Нашата Танечка днес е толкова щастлива! Заради вас, Игор. Нали не сте се виждали от четирийсет години! Как намирате, Танечка много ли се е променила?

ИГОР. Към по-добро.

Таня си налива още една чаша и отново я изпива на екс.

СОФЯ. Не прекалявай, Танечка, мярката трябва да се спазва и в радост, и в мъка.

ИГОР. Да не смятате, че Таня днес пие много? Какво говорите! Спомням си колко можеше да изпие тя преди четирийсет години! Надпиваше всички!

СОФЯ. Някой път си допуснала да се напиеш ли, Танечка? Какво пък, на всеки може да му се случи.

ТАНЯ. *(на Игор)* Какви ги дрънкате?

ИГОР. Е, минало-заминало! Какво сега да го крием? *(на Софя)* Софя Ивановна, никога няма да забравя как Таня танцуваше върху масите! Кръчмите се скъсваха да й ръкопляскаат!

СОФЯ. *(на Таня)* Ти си ходела по кръчми?

ИГОР. Мъжете се влачеха на тумби след нея! Направо се побърквах от ревност!

СОФЯ. Колко е вярно, че майките последни научават истината за своите дъщери! Сега разбирам защо тогава не сте се оженили за Таня! Но сега тя е съвсем друг човек!

ИГОР. Ох, не знам... Ох, не съм сигурен!

ТАНЯ. Игор също се е променил. Станал е по-смел. И днес, мамо, той най-после се осмели да ми направи предложение!

СОФЯ. Танечка, да не би да се омъжваш? За Игор?! Какво щастие!

ТАНЯ. Трябва да си помисля, мамо!

СОФЯ. Да си помислиш ли? Какво има да му мислиш?!

ИГОР. Не бива да оказвате натиск върху Таня, Софя Ивановна. Ще почакам.

ТАНЯ. Благодаря ви, Игор! Прекарахме чудесна вечер! Знаем, че бързате. Да пуснем вече Игор, мамо!

ИГОР. Не се налага да ме пускате! Бездруго – вече няма къде да вървя! Така де, още не съм опитал от изварата! Връхлетяха ме спомени от преди четирийсет години...

ТАНЯ. Извинявайте, Игор, но мама има нужда от спокойствие!

СОФЯ. Именно благодарение на Игор се чувствам спокойна за пръв път от толкова години!

ТАНЯ. Да не бъдем егоистични, мамо! Благодаря, Игор, прощавайте, ако има нещо.

СОФЯ. Какво да има? Всичко е прекрасно! Вие ще бъдете идеална двойка! Скоро ли ще се пенсионираме, Игор?

ИГОР. Не бързам да се пенсионирам. Предпочитам да работя. Какво да правя, ако изляза в пенсия?

СОФЯ. Как така какво да правите, ако излезете в пенсия?! Ами това е най-хубавото време от живота! Вие ще сте пенсионер! Танечка ще е пенсионерка! Колко романтично! Ще си купите вилно място! Ще си построят къщичка! Ние имаме някакви спестявания. Таня ще отглежда зеленчуци в градината. Нима сте против собствена къща сред природата?

ИГОР. Не съм против! Но вече имам такава къща!

СОФЯ. Ама и вила ли имате? Къде?

ИГОР. На Канарите.

СОФЯ. На Канарите ли? А парцела колко е голям? Има ли къде човек да се обърне?

ИГОР. Да, има къде човек да се обърне.

СОФЯ. А самата къщичка? Не е ли много малка?

ИГОР. Не е много малка.

СОФЯ. Ами гората? Реката? Близко ли са?

ИГОР. Те са доста далечко.

СОФЯ. И защо сте избрал такова място?! Без гора! Без река! Поне в градината нещо расте ли?

ИГОР. Нещо расте.

СОФЯ. И кой се грижи за всичко това?

ИГОР. Никой. Расте си самичко.

СОФЯ. Колко са смешни мъжете! Растяло си самичко! И кое е това, дете си расте при вас самичко? Коприва ли?

ИГОР. Май че портокали. Рядко ходя там. Не ми остава време!

СОФЯ. Портокали?! Как го казахте? Кана...ви? Май съм го чувала, но не мога добре да си спомня къде точно е. По кое шосе се пътува дотам?

ТАНЯ. Това е в Испания, мамо!

СОФЯ. Вила в Испания? Толкова далеч! Но защо? Та това е неудобно! И скъпо!

ИГОРЪ. Напротив, там е по-евтино!

СОФЯ. Ти нещо разбираш ли, Таня?

ТАНЯ. Разбирам това-онова. Достатъчно.

СОФЯ. Обясни ми тогава!

ТАНЯ. После ще ти обясня!

СОФЯ. Боже, колко съм изостанала от живота! По наше време никой не си купуваше вилно място в Испания! Може би това не е лошо! Според мен, животът става някак по-комфортен!

ИГОР. Наистина ми е време да тръгвам! Радвам се, че се запознахме. Благодаря ви за приятната вечер!

СОФЯ. Не, Игор, няма да ви пусна просто така! Танечка, обърни креслото ми! Кръстен ли сте, Игор?

Игор е в недоумение.

ТАНЯ. Е, майка ви кръстила ли ви е?

ИГОР. Много отдавна. В детството ми.

СОФЯ. Това е напълно достатъчно! Приближете се! Застанете тук! Танечка, свали иконата и ми я подай!

Таня сваля от стената иконата и я подава на Софя.

СОФЯ. Застани до Игор!

ТАНЯ. Какви ги измисляш, мамо?

СОФЯ. Нямам време за губене. Усещам, че ще умра. Утре. В краен случай – след една седмица. Деца! Господ да ви благослови! Живейте дълго и в сговор! Грижете се един за друг и бъдете щастливи! Благославям ви!

ТАНЯ. Мамо!

СОФЯ. Не ме прекъсвай! Това са най-прекрасните минути в живота на една жена! Досега си спомням как ни благословиха с баща ти, Танечка! Завари ни... Впрочем, сега това изобщо не е важно... И твоят баща ми подари венчален пръстен (*показва си ръката*). Вече и да искам не мога да го сваля. С него ще ме погребат. А после се венчахме. Върни иконата на мястото ѝ, Танечка! А вие как се отнасяте към венчаването, Игор?

ИГОР. Към венчаването изобщо ли? Това е красив ритуал.

СОФЯ. Танечка, обещавай ми, че ти и Игор ще се венчаєте!

ТАНЯ. Не бива да се прибързва, мамо!

СОФЯ. Танечка е много горда, Игор! Тя никога не е тичала след мъжете! Никога! Докато приятелката ѝ, имаше една такава, знаете ли какво правеше?

ТАНЯ. На Игор не му е интересно да слуша за приятелката ми, мамо!

ИГОР. Грешите! Всичко ми е интересно!

СОФЯ. Виждаш ли, че не си права, Танечка. Игор те обича истински. И всичко, което се отнася до теб го интересува. Та значи... Онази приятелка, забележи ли на улицата подходящ мъж – и веднага се прави, че се е подхлъзнала. И се вкопчи в този мъж, моли го да я изпрати до вкъщи, уж че не можела да си стигне сама. С този трик се омъжи осем пъти, а моята Таня – нито веднъж! (*на Таня*) Мъжът до теб трябва да е предупреден на какви интриги са способни някои жени! (*на Игор*) Но не и Таня! Таня – не! Кога ще е сватбата? Нали ще направим сватба? Може и да е скромна, но непременно да има сватба! Как мислите?

ТАНЯ. Не ми се иска да бързаме!

СОФЯ. Не бива да се бърза, но няма защо и да се протака! Какво ще кажете да я направим след една седмица?

ИГОР. В счетоводната кантора сега изготвяме отчетите за годишния баланс. Не ми се иска да слагам в един кюп и баланса, и сватбата...

СОФЯ. Разбира се, не е добре да са в един кюп. Кога ще приключите с вашия отчет?

ИГОР. До първи март. А след него веднага идва и отчетът за тримесечието. Към петнайсти април. След него пък...

СОФЯ. Няма да доживея. Имам предчувствие, Игор, че ми е изтекло времето. Че са ми останали седмица-две – не повече. Разбира се, ще положя усилия...

ИГОР. Само недейте да променяте плановете си заради нас!

ТАНЯ. Игор!

СОФЯ. Защото ако умра, нали ще се наложи заради траура да отложите сватбата си с не по-малко от година?

ИГОР. Какво говорите?! Кой в наше време спазва този траур? Че и цяла година!

ТАНЯ. Игор!

СОФЯ. Я елате утре по-раничко! Да обсъдим всичко и да вземем окончателно решение.

ТАНЯ. Няма да стане. Утре Игор заминава в командировка.

ИГОР. Аз? В командировка?!

СОФЯ. За колко време?

ТАНЯ. За половин година.

СОФЯ. Ами финансовия отчет?

ТАНЯ. Ще го напише докато е в командировката и ще го изпрати.

СОФЯ. Ако не бях аз, Танечка можеше да ви придружи, Игор. Винаги, ама винаги съм пречка за личния ѝ живот.

ТАНЯ. Това е невъзможно – да тръгна с Игор! Имаш ли поне представа къде искаш да ме изпратиш?

СОФЯ. Къде искам да те изпратя?

ТАНЯ. В тундрата! Сред снега и ледовете! Да пътувам с кучешки впряг. Да се храня само с риба. И то сурова!!! Да седя в юртата на пламъче от газена лампа, докато Игор се поти над отчета...

СОФЯ. Зарежете я тази работа, Игор!..

ИГОР. Е, все някой трябва да я върши.

ТАНЯ. Игор често ще ми се обажда по телефона.

СОФЯ. От юртата ли?

ТАНЯ. В края на двасти век живеем, мамо!

СОФЯ. По-добре пишете писма! Аз досега пазя писмата от Таниния баща. Ако в окопите имаше телефони, сега какво щеше да ми е останало?

(Внезапно идва токът и всички лампи светват.)

ИГОР. Тока само за през нощта ли ви го пускат? *(целува ръка на Софя)*.
Благодаря ви за увлекателната вечер, Софя Ивановна!

СОФЯ. Пазете се заради нас! *(притегля го и го целува по бузата)*
Привързах се към вас като към син.

ИГОР. И вие се пазете!

Игор и Таня излизат в коридора.

ИГОР. *(докато си облича палтото)* Ако се бях застоял още малко у вас, вие без да ви мигне окото, щяхте да ме изпратите в друга галактика.

ТАНЯ. Много ли ми се сърдите?

ИГОР. А, дреболия! Само че...

ТАНЯ. Какво само че?

ИГОР. Малко ме притеснява, че дадох дума пред иконата да се оженя за вас.

ТАНЯ. Дреболия! Забравете!

ИГОР. Не ми се ще да имаме някакви недомлъвки с Господ. Пък и не си спомням той да се отличава с чувство за хумор.

ТАНЯ. Голяма работа! Че сте дал дума! Връщам ви тържествено вашата дума.

ИГОР. Невероятно лекомислена жена! Държи на думата си има-няма половин час. Сега започвам да се досещам защо не сте се омъжили.

ТАНЯ. И откъде-накъде решихте, че сме се заклели за нещо пред иконата?

ИГОР. Между другото, алкохол пихте само вие. Аз, както забелязахте, не съм пил нито глътка.

ТАНЯ. Поне погледнахте ли онова, пред което се клехме? Икона!.. Свалих от стената и подадох на мама портрета на Дикенс. А на Дикенс, слава Богу, всичко му е наред с чувството за хумор.

Игор се връща тичешком в стаята, вглежда се в портрета, връща се в коридора и гледа Таня в упор.

ТАНЯ. Е, какво?

ИГОР. Приятелката ви, която се е омъжвала осем пъти, в сравнение с вас е истинско ангелче.

ТАНЯ. На свой ред ви желая щастие с вашето дългокрако таралежче, с вашата писанка-сладуранка, със сексапилното ви зайче-байче и изобщо с целия ви зверилник!

ИГОР. Благодаря. Довиждане!

ТАНЯ. Сбогом!

ИГОР. Утре ще се отбия да видя как е със здравето майка ви.

ТАНЯ. Не си правете труда!

ИГОР. Нищо не ми коства. Бездруго ще съм наблизно. Между впрочем, така и не научих номера на блока й.

ТАНЯ. Научете го и си седете там с вашето невръстно Мишленце.

ИГОР. Обидих ли ви с нещо?

ТАНЯ. Не, вие бяхте на висота.

ИГОР. Дори май успях да бъда джентълмен? Какво ще кажете?

ТАНЯ. Давам ви най-висока оценка!

ИГОР. Но не може да си джентълмен само за една вечер! В такъв случай не си е струвало изобщо да се захващаш!

ТАНЯ. Писанката ще е във възторг от вашите възгледи.

ИГОР. Писанката цени повече други мои качества.

ТАНЯ. Поздравете я от мен!

ИГОР. Как ще се измъкнете от ситуацията, ако повече не се появя? Ще ме погубите в автомобилна катастрофа? Или ще жалите за мен, заклания от бандитски нож? А може би – отнесения от внезапна смъртоносна болест?

ТАНЯ. Не съм кръвожадна. Живейте си! През дългите зимни вечери ще си спомням подробности от историята на нашите... нашите взаимоотношения. И ще ги разказвам на мама. Нямайте си представа каква фантазърка съм!

ИГОР. Вече имам известна представа. Ще ми е интересно да чуя и други неща.

ТАНЯ. А вие самият нищо ли не помните?

ИГОР. Какво мога да помня?

ТАНЯ. Прав сте. Трудно е да си спомниш нещо, което никога не се е случвало дори преди четирийсет години.

ИГОР. Това е поправимо. Готов съм да си спомня всичко, каквото пожелаете.

ТАНЯ. Ще чета на мама вашите писма.

ИГОР. Моите писма ли? А-а, да! От тундрата! Бъдете по-сдържана! Не и четете на глас интимните пасажии! Приятно ми е, че случайното ни запознанство има такива перспективи.

ТАНЯ. Разбирам, че нашият живот ви изглежда незначителен. Лесно е човек да си представи как протича той. Магазините, където правя главно дребни покупки. Рутинното чистене, готвене, пране. Рядко някой ще се обади по телефона. Кой толкова да се обажда? Веднъж на половин година дълго писмо от някой роднина. Четене на глас. Еднообразен монотонен живот, оскъден откъм събития. На никого не са му интересни една стара жена и една стара мома, нейната дъщеря.

ИГОР. Вие изглеждате прекрасно! На всякаква светлина.

ТАНЯ. Благодаря. Но за мен и за майка ми нашият живот и отношенията ни изглеждат съвсем другояче. Ние двете много се обичаме. А където има обич – там винаги има и много събития, бури, радости, вълнения. Аз не просто пазарувам, готвя и чистя. Аз се старая заради мама, за да удължа дните ѝ. И въпреки това някой ден ще остана съвсем самичка. Къде ще дяна тогава своята нежност, своята любов? Какво ще правя с потребността си всеки ден, всеки миг да се тревожа и да се грижа за някого? Кой ще ме изслушва с интерес и разбиране? Никой на света няма да дава и пет пари за мен!

ИГОР. Възобновете предишните си познанства. Общувайте повече!

ТАНЯ. Вместо обич – да имитирам кухо общуване? Намирам самотата и страданията за по-достойни. Мама се страхува да ме остави сама. Затова ще я излъжа. Нека тя напусне този свят сигурна, че не оставам самотна. Тя си мечтае да се омъжа. Нека вярва, че мечтата ѝ ще се сбъдне.

ИГОР. А защо не си потърсите някой реален човек, за да не сте сама?

ТАНЯ. Аз на двайсет години не бях съгласна да се омъжа без любов, а какво остава сега, когато съм на шейсет! Извинете ни, че ви пропиляхме вечерта.

ИГОР. Тъкмо обратното. Беше чудесна вечер! Ще се отбия и някой друг път. Непременно! Няма да ме затрудни, непременно ще имам път насам.

ТАНЯ. Благодаря. Не го правете в никакъв случай!

ИГОР. Чак толкова ли не ви харесвам?

ТАНЯ. Опасявам се, че напротив, ми направихте прекалено силно впечатление!

ИГОР. Приятно ми е да го чуя.

ТАНЯ. Сигурно заради всичко, взето заедно: свещите, розите... А и шампанското ми замая главата, понеже не съм свикнала да пия... Ех, какво да крия – вие сте привлекателен! (*сmee се*) Усещам се извън обичайния коловоз. Развълнувана съм. Направо съм объркана. Май говоря излишни неща. (*сmee се*). Впрочем, няма значение! Всичко това, разбира се, не променя нищо.

ИГОР. На мен наистина ми хареса у вас. И майка ви ми хареса. Бих искал да я видя пак.

ТАНЯ. Не. Не бива повече да идвате тук.

ИГОР. Нека запиша телефона ви. Да звънна някой път ей така между другото.

ТАНЯ. Излишно е.

ИГОР. Но може би...

ТАНЯ. Не си струва.

ИГОР. Бих искал само ...

ТАНЯ. Благодаря! Довиждане!

ИГОР. Довиждане! (*връща се*) Но е глупаво всичко да свърши просто така...

ТАНЯ. Сбогом!

ИГОР. Сигурна ли сте?

ТАНЯ. Абсолютно!

ИГОР. На мен пък ми се струва, че...

ТАНЯ. Категорично не!

ИГОР. Ами ако...

ТАНЯ. Не, дума да не става! Късно е! Трябва да вървите. А пък аз да се връщам при мама. Сбогом!

ИГОР. Довиждане! Радвам се, че се запознахме!

ТАНЯ. И аз се радвам.

ИГОР. И какво сега – просто ей така да си тръгна ли?

ТАНЯ. Всичко хубаво! (*затваря вратата след него и се връща в стаята*)
Мамо! Как си?

СОФЯ. Всичко това е ужасно, Таня, ужасно е!

Пауза.

ТАНЯ. Ти все пак си се досетила, мамо. Прости ми!

СОФЯ. Разбира се, че се досетих. От самото начало! Не съм глуха и сляпа, а и все още не съм си изгубила ума.

ТАНЯ. Прости ми, прости ми, мамо! Искрах на теб да ти е добре!

СОФЯ. За какво да ти прощавам? За твоето последно есенно щастие ли?!

ТАНЯ. За какво говориш, мамо?

СОФЯ. Не се преструвай пред мен и не се притеснявай. Стига толкова! Нима не виждам колко го обичаш! Този път имаш късмет – и той те обича! Това направо бие на очи. Двамата с него ще бъдете щастливи!

ТАНЯ. Наистина ли! Благодаря, мамо!

СОФЯ. Престанах да съм егоистка. Радвам се на твоето щастие.

ТАНЯ. Но ти плачеш, мамо!

СОФЯ. Защото все още съм си малко егоистична... Вече свикнах с мисълта, че си омъжена. Но това не ми стига!!! Въпреки всичко камъкът на сърцето си остава!

ТАНЯ. Сега пък какъв е този камък, мамо?

СОФЯ. Вие с Игор никога няма да имате деца! И вината е моя! С теб ми беше толкова добре. Дълбоко в душата си винаги съм се страхувала, че ще се омъжиш. И затова сега съм жестоко наказана. Толкова ми се иска да имам внучка, а никога няма да имам! Господи, ако имах внучка! Която да ме обича! Ако беше така, сега нямаше да чакам смъртта, а щях да очаквам правнуци! А правнуците означават лудории и смях вкъщи! Толкова грижи, огорчения, изненади... Вместо всичко това – ти по моя вина седиш по цял ден край една досадна старица!

ТАНЯ. Аз те обичам, майчице! И ми е добре с теб!

СОФЯ. Но щеше да ни е още по-добре, ако имахме голямо сплотено семейство! Зет, внуци, правнуци... Колко късно...безнадеждно, непоправимо късно осъзнаваме всичко!

ТАНЯ. Мамо, не бива толкова да се вълнуваш! Вземи валериан!

СОФЯ. Валериан – това ли е всичко, което може да ми предложи моята дъщеря в края на живота ми! Игор е толкова интересен мъж! А ти досега си красавица! Можехте да имате чудесно момиче! Което днес да е на четирийсет години! *(разплаква се)* Таня, прости ми! Аз съм непоправима егоистка. Сигурно те боли да ме слушаш! Защо винаги си била толкова послушна?!

ТАНЯ. *(прегръща я)* Прости ми, мамо!

СОФЯ. Толкова любяща дъщеря! Защо?

ТАНЯ. Прости ми, мамо, прости ми!

СОФЯ. Въпреки това съм щастлива, че се омъжваш. *(плаче)*

ТАНЯ. Никой не ми трябва, майчице!

СОФЯ. *(вече без сълзи в гласа, делово)* Да не си полудяла?!

ТАНЯ. *(объркана)* Мамо?..

СОФЯ. Аз съм щастлива! А ти?

ТАНЯ. И аз.

СОФЯ. *(внезапно с ридает глас)* Защо сме толкова нещастни?

ТАНЯ. *(утешава я)* Всичко ще бъде наред.

СОФЯ. *(с друг тон)* Поздравявам те.

ТАНЯ. Благодаря.

СОФЯ. Пожелавам ти.

ТАНЯ. Мамо!

СОФЯ. Щастлива ли си?

ТАНЯ. *(през ридания)* Много съм щастлива, майчице!

Край на първа част

Част втора

(Същото жилище. Само че сега стаята е осветена не от свеци, а от лампион. Върху масата има ваза с рози. Мизансценът е същият като в първата част.)

ТАНЯ. *(чете)* После дойде мис Никълби, толкова величествена и самодоволна. Мадлин и Кет, заруменели и прелестни. Никълъс и Франк, толкова предани и горди, като и четиримата бяха така тръпно щастливи. Тук беше и Нюман, притихнал и същевременно обезумял от радост, тук бяха и братята близнаци, толкова възхитени и разменящи си такива погледи, че старият слуга замръзна зад стола на своя господар и обхождайки с поглед масата, усети как сълзи замъгляват очите му.

(Софя отронва продължителна тежка въздишка.)

ТАНЯ. Какво, мамо? Май днес не си в настроение да слушаш Дикенс?

СОФЯ. Вярно е, Таня, остави! Мислите ми са другаде! Какви чудесни рози! Премести ги по-близо до мен!

ТАНЯ. Страница сто шейсет и втора. *(затваря книгата, оставя я на полицата, премества розите)*

СОФЯ. Ще вечеряме ли?

ТАНЯ. Огладня ли вече?

СОФЯ. А чакаме ли някого?

ТАНЯ. Кой може да дойде при нас!

СОФЯ. Днес ми е драго да те гледам! Сложила си на блузата си розовата фльонга! Тази фльонга от прабаба ти не си знае годините! Тя ти отива,

Таня, отваря те и те подмладява! Изобщо днес сякаш е някакъв особен ден!

ТАНЯ. Особен ли? Защо? *(малко изнервено се смее)* Да не би заради фльонгата?!

СОФЯ. И заради фльонгата! Нещо загадъчно витае из атмосферата на дома ни. Ти изведнъж се впусна да готвиш. Готви цял ден! И какво имаме за вечеря?

ТАНЯ. Пелмени, винегрет, торта... Залисията с тях беше голяма, а нищо особено не се случва.

СОФЯ. Игор замина ли?

ТАНЯ. Мисля че вече е на път, далеч от Москва.

СОФЯ. Нищо не разбирам.

На вратата се звъни.

СОФЯ. Все пак си поканила някого, така ли?

ТАНЯ. Изненада!

СОФЯ. Игор ли?

ТАНЯ. Не, не!

СОФЯ. Тогава кого?

ТАНЯ. Имай търпение! *(отива да отвори.)*

На вратата стои Игор с букет рози.

ИГОР. Здравейте! *(подава розите)* За вас са!

ТАНЯ. *(не приема розите)* Вече заминахте в командировка. Забравихте ли?!

ИГОР. Нима не чувате? Кучешкият впряг джафка пред входа. След четвърт час ще се метна в нартите и ще потегля към тундрата. Изкатерих се дотук само за да се сбoguвам с годеницата си.

ТАНЯ. На добър път! Успешно слизане!

ИГОР. Все пак трябва малко да си поема дъх. Да събера сили преди спускането. Годинките си казват думата, ще знаете! Как е със самочуствието майка ви? Впрочем, дайте розите на нея!

(подава розите на Таня)

ТАНЯ. *(не ги приема)* Благодаря. Още си имаме от вчерашните.

ИГОР. Нека да има повече. *(упорито се мъчи да ѝ връчи розите)*

ТАНЯ. По-добре с тези рози да зарадвате зайчето.

СОФЯ. *(високо)* Таня! Кой е?

ТАНЯ. Никой, мамо, никой!

ИГОР. *(много високо)* Всичко на всичко аз, Софя Ивановна!

СОФЯ. Защо не влезете, Игор?!

ТАНЯ. Той бърза, мамо!

ИГОР. Бързам да ви видя, Софя Ивановна!

СОФЯ. Тогава какво чакате? Хайде! Насам!

ИГОР. Идвам! Веднага!

ТАНЯ. *(прави му път)* Само не се бавете, моля!

Игор както е с палтото влиза при Софя и ѝ целува ръка.

ИГОР. Това е за вас! *(подава ѝ розите)*

СОФЯ. Колко се радвам, че дойдохте! Таня не ме беше предупредила. Но се досещах! Таня също много ви чакаше. Толкова неща накупи! Цял ден готви и чисти. Не искаше да седаме на масата без вас.

ИГОР. *(целува ръка на Таня)* Приятно ми е да чуя, че толкова сте ме чакали, Танечка!

ТАНЯ. Не чаках вас.

СОФЯ. Не си чакала Игор?! Ами кого, Танечка?

ТАНЯ. *(на Игор)* Предполагах, че сте заминал. Изненадана съм.

ИГОР. Приятно ли сте изненадана?

ТАНЯ. Просто съм изненадана.

СОФЯ. Хайде, Игор, сваляйте си палтото! Чувствайте се като у дома си. Таня, натопи розите!

ТАНЯ. Вкъщи имаме само една ваза.

ИГОР. Ясно. Още утре ще донеса втора.

ТАНЯ. А какво да правя с днешните ви рози?

ИГОР. Изхвърлете ги!

СОФЯ. Влюбените, я не се карайте! Танечка, заеми се с розите!

(Таня взема от Софя розите и излиза от стаята.)

СОФЯ. Командировката отложи ли се?

ИГОР. Изобщо я отмениха.

СОФЯ. Сякаш съм предчувствала. Сънувах път, а наред него – ей такава купчина лай...*(сепва се и млъква)*. Ще ме прощавате. На радост е!

ИГОР. А сега си представете, че и на мен ми се присъни точно такъв път, и наред него също такава купчина...

СОФЯ. *(много оживено, ентузиазирано)* Представям си!!!

Таня се връща с розите, натопени в бутилката от шампанско.

СОФЯ. Представяш ли си, Танечка, двамата с Игор сме сънували един и същ сън?!

ТАНЯ. И какъв точно?

СОФЯ. *(с въодушевление)* Сънувахме, че...*(сепва се и млъква)* Излезе ми от ума! А като видях Игор, веднага си го спомних!

ТАНЯ. И какво ви се е присънило толкова синхронно?

ИГОР. Е, това си е наша малка обща тайна със Софя Ивановна. Как се чувствате днес, Софя Ивановна?

СОФЯ. Превъзходно! Хем сънувах хубав сън, хем отгоре на всичко се и сбъдна – вие дойдохте! Време е за вечеря, Танечка! Всички сме в пълен състав!

ТАНЯ. За съжаление, Игор бърза за гарата.

СОФЯ. Кажете й, Игор! Тя дори не подозира каква радост я чака.

ИГОР. Представете си, Таня, командировката ми изобщо се отмени!

СОФЯ. Ще посрещаме заедно Нова година!

ИГОР. Танечка засега не ме е канила.

ТАНЯ. До Нова година има още много време.

СОФЯ. Само една седмица! По-скоро канí Игор! Макар че какво има да го каним?!

ТАНЯ. Наистина, какво има да го каним?

СОФЯ. Ами разбира се! Игор си е свой човек!

ТАНЯ. За съжаление, мамо, Игор няма да може да посрещне с нас Нова година.

СОФЯ. Защо?

ТАНЯ. Защото Игор винаги посреща Нова година с трудовия колектив. С колегите си. Такава традиция си имат. Игор ще ни честити по телефона.

СОФЯ. И ти намираш това за нормално?

ТАНЯ. Светът се е променил, мамо! Сега вилните места ги раздават в Испания, а Нова година посрещат в ресторант с колегите. Водят там и разни зайчета, таралежчета... Това е в реда на нещата, мамо.

СОФЯ. *(на Игор)* Какво общо имат с това зайчетата? Да не работите в зоомагазин?

ИГОР. Днес се уволних.

СОФЯ. А какво ще стане с финансовия отчет?

ИГОР. В зоомагазина бях на временен договор. Без откъсване, така да се каже, от основната си работа.

СОФЯ. Чувствам, Игор, че животът ви е доста сложен и объркан. Трябва да се ожените колкото може по-скоро.

ТАНЯ. Игор, принудена съм да ви напомня – време е да тръгвате!

СОФЯ. Но нали командировката е отменена, Танечка!

ТАНЯ. Обаче годишният баланс не е. Вървете, Игор, и не се появявайте преди да сте готов с отчета!

Игор изохква и се хваща за корема.

СОФЯ. Какво ви е, скъпи Игор?

ИГОР. *(страдалчески)* Таня знае.

ТАНЯ. Пак ли гастрита?

ИГОР. Дайте ми поне коричка хляб! Трябва незабавно да сложа нещо в стомаха си! Боли ме непоносимо!

СОФЯ. Ама какво стоиш, Танечка? Веднага вземи мерки! Слагай масата!

(Таня тръгва към кухнята.)

СОФЯ. А вие, Игор, сядайте!

Игор сядна на масата.

ИГОР. Сега най-важното е да не се движа. Да седя на едно място. Не по-малко от пет часа.

СОФЯ. Ами седете си! Само ще се радваме! Не разбирам какво й е днес на нашата Танечка?

ИГОР. Защо? Аз не забелязах нищо.

СОФЯ. Толкова ви чакаше... А когато най-после дойдохте – сякаш се разстрои. Какво толкова се бави там? Дали да не се опитате да стигнете някак до кухнята?

ИГОР. Ще се опитам. *(тръгва към кухнята)*

В кухнята.

ТАНЯ. *(нещо затопля, нещо прехвърля от един съд в друг)* Добре че дойдохте! Сядайте! Тъкмо ще ви сипя да хапнете тук набързо.

ИГОР. Изобщо не бързам, не се притеснявайте! Тази фльонга много ви отива. Не мога да не отбележа добрия ви вкус.

ТАНЯ. *(слага пред него чиния)* Не се разсейвайте! Започвайте. Ето! Винегрет. Пелмени. Ето ви и парче торта. Хляб. Масло. Кашкавал.

ИГОР. Защо слагате всичко в една чиния? Недейте да се държите така с мен...

ТАНЯ. Чинията е достатъчно голяма. Всичко се побира прекрасно.

ИГОР. Но защо ме храните в кухнята? Това е унижение за човешкото ми достойнство!

ТАНЯ. Дъвчете по-бързо!

ИГОР. И защо непрекъснато ме приканвате да си ходя? Започват да ме изнервяте!

ТАНЯ. Много се притеснявам за вашия гастрит.

ИГОР. Моята личност не се изчерпва с гастрита. Между впрочем, вкусно е. Отдавна не съм ял толкова вкусно...

ТАНЯ. Да ви сипя още?

ИГОР. Благодаря! Засега ще се въздържа. Че ако се натъпча тук, после в стаята ще седя като глупак и само ще ви гледам как ядете!

ТАНЯ. Какво искате от мен?

ИГОР. Честно ли да ви кажа?

ТАНЯ. Абсолютно.

ИГОР. Ами, ако съм напълно честен, и аз самият не знам.

(Звъни телефонът.)

ИГОР. Мен ме няма.

ТАНЯ. Какво, вече тук ли ви търсят?

ИГОР. А, не! Просто го казвам за всеки случай.

ТАНЯ. *(вдига слушалката)* Ало! Да, познах ви. По чуруликането. Игор ли? Разбира се, че е тук. Къде другаде да бъде? *(на Игор)* Вашата писанка.

ИГОР. Имате отвратителен характер.

ТАНЯ. Както се полага на една стара мома.

ИГОР. *(в слушалката)* Да? Ку-ку!

ТАНЯ. Писанката кука! Смахната работа, съвсем объркаха екологията.

ИГОР. Днес ли? Трудно е да се каже. Възможно... ще се опитам, но... Не, не, не отлагай заради мен нищо. Е, щом си заета какво да се прави. Някой друг път ще ти звънна. Чао! Цункам те, таралежче!

ТАНЯ. Напомням – тук не е телефонна централа, нито е гореща линия. И изобщо – чакам да ме потърсят!

ИГОР. Чао, зайче! Не знам дали днес ще мога да ти звънна. Писанке, разбери, наредила се е опашка... Обаждам ти се от телефонен автомат.

ТАНЯ. *(намята на Игор палтото)* По-бързо отивайте при мишленцето! То няма търпение да ви види! А пък аз чакам гости.

ИГОР. Аз самичък ще ти се обадя, таралежче. Чао! *(затваря телефона)* Сега пък какви гости чакате? Някой нов кандидат-съпруг ли? Но майка ви вече успя да се привърже именно към мен! Не бива да я травмирате! И бих искал да знам – по каква причина ме отхвърляте? Майка ви, от своя страна, няма никакви претенции към мен. А нали това е най-важното!

ТАНЯ. Какво искате от мен? Всеки миг ще звъннат на вратата ми. Вие сте излишен. Какво искате?

ИГОР. Нищо особено! Просто ми харесва когато свети полилеят и масата е сложена. Да ви кажа, писна ми само да ходя по ресторанти... А и отдавна никой не ми се е радвал така, както ми се радва вашата майка. Представяте ли си, че никога в живота си не съм бил ничий зет?!

ТАНЯ. Ами вземете и се оженете за своите таралежче!

ИГОР. Прекалено съм млад за нея.

ТАНЯ. Вие? За нея? Да сте млад?!

ИГОР. Разбира се! Защото ще изкарам поне още двацет години. А тя си мечтае не да се омъжи, а да овдолее.

ТАНЯ. За какво ви е тогава, след като знаете тези неща?

ИГОР. Как за какво ми е? Все пак съм мъж!

ТАНЯ. Ясно!

ИГОР. Не ме разбрахте правилно. Вижте сега... Представете си, че си седим с колегите. Единият споделя: "Вчера в джипа направих с едно маце такова интервю..." Другият казва: "А пък аз вчера забих страхотно парче и ние с нея..."

ТАНЯ. Схванах същината.

ИГОР. Извинявайте! А аз какво, всеки път да седя и да мълча ли?

ТАНЯ. Че кой ви пречи да говорите? Говорете всичко, което ви дойде наум.

ИГОР. Виж ти! Вярно, че това е изход!

ТАНЯ. Ако вашите колеги разсъждават за войната, това изобщо не значи, че лично са участвали в бойните действия. Нали?

ИГОР. Благодаря ви за съвета!

ТАНЯ. А сега си вървете!

ИГОР. В такъв случай, защо да вървя някъде? По-добре да поседя тук!

ТАНЯ. Да не си мислите, че само вие имате личен живот?

ИГОР. Точно пък аз изобщо нямам такъв.

ТАНЯ. Но аз имам!

ИГОР. Говорете, говорете всичко, което ви дойде наум.

СОФЯ. Танечка! Ще вечеряме ли?

ТАНЯ. Сега, сега, мамо!

ИГОР. Ей сегичка ще донесем всичко, София Ивановна! *(на Тания)* Хайде, кой какво ще носи? *(взема купата със салата)*

(На вратата се звъни.)

ТАНЯ. Тръгвайте си веднага!

ИГОР. Както съм със салатата ли? Дума да не става! Аз съм почтен човек!

ТАНЯ. Салатата занесете в стаята. И не се показвайте оттам!

ИГОР. Слушам!

ТАНЯ. Какво се помайвате?

ИГОР. Просто съм любопитен да видя кой е дошъл при вас.

Отново се звъни.

ИГОР. Защо не отваряте? Срамувате се да ме покажете ли? Апропо, как да му се представя? Като ваш годеник? Като фиктивен годеник? Или може би като бивш годеник? Съвсем се обърках! Хайде да го съгласуваме!

(На вратата се звъни за трети път.)

ИГОР. Колко е настоятелен! Твърдо е решил да се ожени за вас.

ТАНЯ. Това е делово посещение. От агенцията за социално подпомагане.

ИГОР. Виж ти! Дали да не се преместя и аз на работа в тази агенция? При положение че, както гледам, така се готвят за посрещане на служителите й!

(Таня отваря. Като отвързана от синджир, в жилището се втурва Дина, която крещи истерично: "Майче, душицо! Не ме ли позна? Аз съм твоята Дина, родната ти щерка, твоя плът и кръв! Толкова ми домъчня за теб!")

ИГОР. Моята покойна майка често ми казваше: "Много си придирчив, Гарик, много избираш! Накрая ще стане така, че ще налетиш на някоя с дете!"

СОФЯ. Таня! Какво става? Какви са тези викове?!

Дина, като без малко не събаря Игор, връхлита в стаята и се хвърля на врата на Софя.

ДИНА. Бабче, душицо! Най-последно да се видим!

СОФЯ. Таня! Помощ!

ТАНЯ. *(тегли Дина)* Недей изведнъж! По-кротко!

СОФЯ. Познаваш ли я, Таня? Коя е тази жена?

ДИНА. *(отскубва се от Таня и отново се хвърля на врата на Софя)* Бабче! Не усещаш ли своята плът и кръв?!

ИГОР. *(на Таня като сочи Дина)* Да изхвърля ли оттук тази плът и кръв ?

ТАНЯ. *(отново тегли Дина)* Това е дъщеря ми! Твоята внучка, мамо!

ДИНА. *(хвърля се на врата на Таня)* Майче! Душицо! *(хвърля се на врата на Софя)* Бабче! Ненагледна моя!

ТАНЯ. *(крещи)* Млък, стига крясъци! Стига с това весене по вратовете!

СОФЯ. *(крещи)* Не викай по детето! Коя е тя? Нищо не разбирам! Боже, сърцето ми ще се пръсне... Таня, не ме измъчвай. Коя е тя?

ТАНЯ. Твоята родна внучка! Прости ми, че криех от теб.

ДИНА. Четирийсет години криеше. Страхуваше се от теб, бабче. Страх я беше, че ще я осъждаш.

СОФЯ. Къде си я крила, Таня?

ДИНА. Ами тя още в родилния дом се отказала от мен. Осиновили ме чужди хора. Пък те самите имаха още седем деца! И пиеха яко! Ей така потръгна животът ми! Сирашки, несретен... При живи майка и баба... *(плаче)*

Пауза.

СОФЯ. И ти си могла да се откажеш от детето си, Таня?

ДИНА. Лично аз няма да позволя да корят майка ми!

СОФЯ. Таня, нима всичко това е истина?

ДИНА. Самата истина е. *(прегръща поривисто Софя)* Бабче! Не мога да ти се нарадвам. Душо моя ненагледна! Скъпа моя!

СОФЯ. Аз съм виновна за всичко. Прости ми, Таня! *(на Дина)* И ти ми прости!

ДИНА. Хайде сега и ти, бабче, плюй и отмени.

СОФЯ. Горките ми момичета! Толкова ли си се страхувала от мен, Таня? Нима съм била чак толкова чудовище! Простете ми, деца!

ТАНЯ. Мамо, успокой се, не е точно така. Сега ще ти разкажа цялата истина.

ДИНА. Не бива! Истината е прекалено горчива! Пък и нали вече съм пораснала! Какво има сега да умуваме кой крив, кой прав?! От сто години умуваме и пак сме до под кривата круша.

СОФЯ. Дай да те погледна! Как се казваш?

ДИНА. Дина.

СОФЯ. Очите ти са като на Таня. А брадичката като моята. Нали, Таня? Има моята брадичка! А веждите ѝ са като на покойния ми съпруг! Не доживя, горкичкият! Брадичката е моята, а веждите неговите. Дали пък не са моите? Е-е-е, не, нека веждите да са неговите.

ДИНА. Неговите са, то се знае! Че на кой друг да са? Изобщо, приликата се предава през поколение.

СОФЯ. Очите са на Таня. И челото е Таниното. Изражението на челото. Игор, погледнете ѝ челото!

ИГОР. Във възторг съм от нейното чело!

СОФЯ. А носът на кого е?

ИГОР. *(на Таня)* Поне намекнете нещо за носа! На кого е все пак?

ДИНА. *(на Таня по повод Игор)* А този кой е? Не сте ме предупреждавали за него!

ИГОР. И не е трябвало! Сред този вихрен празник на живота аз съм случаен и излишен гост...

СОФЯ. Игор, нима упрекувате Таня за извънбрачното ѝ дете? При този срок за давност?!

ИГОР. Та кой съм аз, за да упреквам изобщо Таня за каквото и да било?

СОФЯ. Как така кой сте? Вие сте почти женени!

ИГОР. Да, почти бях готов да се ожена за жена, която ме уверяваше, че е стара мома. „Стара мома” звучи трогателно и романтично, беззащитно и аскетично. И изведнъж се оказва, че тя от четирийсет години води двойствен живот. Дори зайчетата и таралежчетата са по-почтени от нея. С тях поне всичко е ясно от самото начало.

ДИНА. Кой е този?

ТАНЯ. Това е... това е... няма значение кой...

ИГОР. Все пак аз заминавам в командировка. *(на Таня)* Ще се обадя от тундрата. Направо от снежната пряспа.

ДИНА. Кой е този?!

ТАНЯ. Твоят баща.

ДИНА. *(незабавно се хвърля на врата на Игор)* Татенце! *(започва бурно да го целува)* Татенце!!! Душице! Най-последно се намерихме! Не съм и подозирала, че имам баща! Толкова се радвам! Толкова ми трябваш!

ИГОР. А, не, с мен този номер няма да мине! Не съм съгласен да ви осиновявам!

СОФЯ. Отказвате се от родната си дъщеря?! Започвате да ме разочаровате, Игор!

ИГОР. Аз нямам деца. И никога не съм имал! Нито дъщери, нито синове.

СОФЯ. Моята Таня никога не лъже. Поне това трябва да сте го разбрал.

ИГОР. Да, направи ми впечатление. *(на Дина)* На колко години сте?

ДИНА. Недей сега и ти, татко! *(хлипва)*

ИГОР. *(крещи)* На колко?!

СОФЯ. Не викайте по детето! На колко си години, мило? Отговори на татко си. Не се бой.

ДИНА. На четирийсет. И какво от това?

ИГОР. Нищо! Просто аз нямам нищо общо. Преди четирийсет години отбиха военната си служба край Воркута. Това е много далеч.

СОФЯ. А пък ти, Танечка, преди четирийсет години...

ТАНЯ. Работех в Елец. По разпределение. След библиотечния институт.

СОФЯ. *(на Игор)* Бил ли сте в Елец?

ИГОР. Никога.

ТАНЯ. Но аз от Елец ходих до Воркута.

СОФЯ. Ти? Ходила си от Елец до Воркута? Защо?

ТАНЯ. На екскурзия.

Пауза.

СОФЯ. Игор, носът определено е вашият. Вгледайте се!

ИГОР. *(на Таня)* И вие сериозно твърдите, че тя е моя дъщеря?

ДИНА. Какво толкова се тръшкате сега, татенце?! Някой нещо да иска от вас? За издръжка е късно! Жилищна площ си имам! Така че повече сте на далавера, отколкото на загуба! Вече не сте в първа младост. Лошо ли е да се появи изневиделица родната ти щерка? Поне ще има кой да ти подаде чаша вода.

СОФЯ. Стига сте тормозили детето! Седни до мен, Диночка! Разкажи на баба за себе си! Как си живяла без нас?

ДИНА. Че то живот ли беше?! Баща ми и майка ми ги лишиха от родителски права като неспасяеми алкохолици.

СОФЯ. Какви баща и майка?

ДИНА. Тези, дето ме бяха осиновили. Ама аз изобщо не ги броя за родители.

ТАНЯ. Е, недей така. Все пак са те отгледали!

ДИНА. Кой да ме е отгледал? Пратиха ме в дом за изоставени деца. После мизерствах в общежитие...

ИГОР. Не вярвам на нито една нейна дума!

СОФЯ. Значи си знаела как страда дъщеря ти, Таня, и си мълчала?

ДИНА. Откъде да е знаела? С нея се изгубихме веднага след родилния дом.

ИГОР. И как се намерихте?

СОФЯ. Боже мой! Наистина, как се намерихте?

ДИНА. Буквално случайно. Буквално вчера.

ИГОР. Покъртително! И как се познахте? Гласът на кръвта ли се обади?

ДИНА. *(изтърсва от чантата си камизолки и ританки)* Ето!

ИГОР. Какви са тези парцали?

ДИНА. Моят чеиз! Камизолките, ританките ми...*(хлипа)* Дето ми ги е оставила мама!

ИГОР. Не вярвам на този мексикански сериал! Ама хич не му вярвам!

ДИНА. Добре тогава, специално за вас. Ето мамините буквички, избродирани по краищата на дрешките. И сега ли не вярвате? Чудна работа! Съгласи се, бабо, че е странно човек да не повярва!

СОФЯ. Покажи ми ги! *(разглежда бебешките дрешки и инициалите по тях)* Почеркът е на Таня.

ИГОР. Уж сте умна жена, Софя Ивановна!

СОФЯ. Но това наистина е Таниният почерк. Макар и да е избродирано доста разкривено...

ИГОР. *(на Таня)* И какво излиза – че преди да изоставите детето си, сте белязали пелените му с инициали?

ТАНЯ. Естествено.

ИГОР. Ама вие направо сте някаква кукувица! Впрочем, не вярвам на никого.

ДИНА. Е, вече не знам какво да кажа! Как може да не вярваш? И да не си посмял да говориш така на мама! Да!!! Гласът на кръвта се обади! Лично аз отдавна си я бях набелязала, забелязала де... Такава една интелигентна, с тъжно лице. Идваше в нашия плод-зеленчук. Веднъж не ми излезе сметката от дневния оборот. Липсата беше бая голяма. Плачех в складовото помещение, а вратата към магазина – отворена. Спешно ми трябваша пари! А никой от колегите нямаше. Мама стоеше пред щанда и чакаше. Излязох подпухнала от рев и започнах да хвърлям всичко върху кантара. А тя тихичко ми вика: „Колко пари ви трябват? Само недейте да плачете, за Бога!“ И ми даде парите, и дори не ми поиска паспорта.

ИГОР. Не вярвам на нито една дума!

ДИНА. Какво право имате?! Тя ми даде пари, кълна се в живота си, че ми даде!

СОФЯ. Горкичката. Как се е настрадала! Съвсем самичка...

ДИНА. Самичка. Но сега намерих мама и теб, бабо.

СОФЯ. Искрена! Хубава! Защо не си се омъжила?

ДИНА. Ха, ако знаете колко пъти съм се омъжвала! Само официално – пет пъти. В паспорта ми няма празно място.

СОФЯ. И деца ли имаш?

ДИНА. Е, което нямам – нямам.

СОФЯ. Трябва да се съберем. Ние просто сме длъжни да живеем заедно. Толкова време сме изгубили!

ДИНА. Мен ако питате – щеше да е супер, само че няма с какво да участвам в събирането. Я какви палати имате вие, пък аз – само една дупка в комунално жилище.

СОФЯ. Ние имаме едностаен апартамент, ти една стая. Така че можем да претендираме за двустаен. Стига си живяла с чужди хора! Нека да сме заедно! Танюша, подай ми онази кутия!

(Таня подава на майка си доста голямо дървено ковчеже.)

СОФЯ. *(отваря го пред Дина)* Виж, внучке!

ДИНА. *(плясва с ръце)* Леле-е-е! Ама това си е направо музей! Третяковската галерия! Даже по-яко!

ИГОР. *(гледа)* Я виж ти! Откъде имате тези неща?

СОФЯ. *(вади едно по едно и показва)* Диадема с различни по големина перли. Диамантено колие. А това колие е от малахит. Ето комплект гердан и гривна с гранат. Пръстен със сапфир. Всичко е от злато с висок карат.

ДИНА. Направо цяло състояние!!! Да не сте обрели някой музей?

СОФЯ. Семейни скъпоценности. Наследяват се по женска линия.

ДИНА. Всичко това от майка си ли го имате?

СОФЯ. Моята майка, твоята прабаба, беше човек на науката. Дори получи за заслугите си Сталинска награда. Но скъпоценностите не са нейни, разбира се. Със Сталинска награда няма как да купиш такива неща.

ДИНА. Значи, тази учена е наследила скъпоценностите от майка си?

СОФЯ. Нейната майка, баба ми, твоята прабаба, е била революционерка, видна активистка на партията „Народна воля“.

ДИНА. И какво, с партийни мангизи взела че си купила скъпоценности ли? Браво на прабаба ми! Добре го е измислила!

СОФЯ. Не, не, какво говориш? Откъде партията да има такива средства?

ДИНА. Тогава чии са скъпоценностите? Кой се е сдобил с тях?

СОФЯ. Моята прабаба била голяма модаджийка. Обожавала украшенията и ги купувала през целия си живот, малко по малко.

ДИНА. Ама каква е била прабаба ви? Да не би някоя дворянка край царя?

СОФЯ. Без малко. Крепостна селянка е била прабаба ми.

ДИНА. Крепостна?!.. Значи, вашата баба се е борила за свободата на прабаба ви?

СОФЯ. Нещо такова. Прабаба ми била крепостна, а дъщеря ѝ, моята баба – революционерка.

ДИНА. А вашата баба попитала ли е прабаба ви дали ѝ е притрябвала тази свобода?

ИГОР. Извънредно любознателно и отворено дете.

ДИНА. И сега тези скъпоценности са ваши, така ли?

СОФЯ. Не. Сега тези скъпоценности са твои. Вземи ги и много да ги пазиш! Ти, внучке, си ми такава радост, такава радост! И за Танечка си такава радост, такава радост! Слава Богу, че има на кого да дадем скъпоценностите си! Благодарение на теб ще умра щастлива.

ДИНА. Остави тая работа, бабче! Живей си!

ТАНЯ. Дай ми кутията, мамо! Да я сложа на място. Дина ще знае, че тези скъпоценности са нейни. Ще идва при нас и когато иска ще ги гледа.

СОФЯ. Защо да усложняваме нещата? Нека ги вземе още сега! Нека всичко си е при нея. Току-виж ѝ хрумнало да си сложи нещо от украшенията. Взимай ги, Диночка! Ти си ми най-голямото съкровище.

ДИНА. Бабо, ама ти наистина ли се каниш да подариш всичко това на мен?..

СОФЯ. Вече ти го подарих. На кой друг да го подаря, ако не на теб?

ДИНА. Но това са царски скъпоценности! Струват луди пари, колкото няколко леки коли!

СОФЯ. Тъкмо затова не ги подаряваме на първата случайно срещната, а на единствената си дъщеря и внучка.

ДИНА. О-о!!! (*хвърля се на врата на Софя*) Бабче, златна си!!! Благодаря!!! (*хвърля се на врата на Тания*) Майче!!! Единствената ми!!! Благодаря ти, че ме намери! (*хвърля се на врата на Игор*) Благодаря ти, татенце! Милият ми!!!

ИГОР. Мен не ме закачайте! Точно на мен няма за какво да благодарите!

ДИНА. Ще се радвам на тия украшения, ще ги разглеждам и ще си спомням за всички вас.

СОФЯ. Защо да си спомняш за мен? Искам да бъдем заедно, докато съм жива! Защото имам предчувствие, че ми остават още един-два месеца...

ДИНА. То се знае! А сега да си ходя. (*натъпква трескаво кутията със скъпоценности в чантата си*). Утре ще ставам рано и така нататък.

СОФЯ. Няма ли да спиш у нас, Диночка?

ДИНА. Непременно! Следващия път. Днес съм ужасно скапана. Дали пък не сънувам?

ТАНЯ. Скъпоценностите са твои, разбира се. Но по-добре ще е да ги оставиш у нас. Опасно е да ходиш нощем по улиците с цяло състояние в чантата си.

ДИНА. Абе я ме погледнете! Кой глупак ще се поблазни да обира такава като мен?! Бабо! Мамо! Тате! Чао на всички!

СОФЯ. *(прекръства Дина)* Господи, благослови и запази моята радост!

ДИНА. *(бързо отстъпва към вратата)* Благодаря на всички! Благодаря за всичко! Никога няма да забравя този ден!

ТАНЯ. *(след нея)* Не бързай толкова! Внимавай по стълбите! Момчето на съседите непрекъснато яде банани и хвърля обелките им по земята.

ДИНА. Точно пък от банани изобщо не ми пука! Нали работя с банани! Чао!

(В коридора излиза Игор.)

ИГОР. Сега ми обяснете някои неща!

ТАНЯ. *(тика му в ръцете палтото)* Кой сте вие, че да ви се обяснявам или да се оправдавам пред вас? Лека нощ!

ИГОР. И възнамерявате просто да ме изгоните след всичко, което се случи тук?

ТАНЯ. Какво толкова се е случило? Малък самодеен спектакъл.

ИГОР. Ако преди четирийсет години бях научил че имам дъщеря и че с нея така ще се отнесат, щях да взема детето.

ТАНЯ. И сигурно щяхте да занесете Дина право на майка си, нали?

ИГОР. Диночка щеше да расте в моето семейство, и всички щяха да я обичат и щяха да се грижат за нея. А майка ми щеше да живее по-дълго.

(Звъни телефонът)

ТАНЯ. За вас е!

ИГОР. Няма ме.

ТАНЯ. Щом е така, кажете го сам!

ИГОР. *(в слушалката)* Да? А защо разговаряш с мен така? Дъщеря ми е два пъти по-голяма от теб. И спри най-после да звъниш на този номер! Тук са тъща ми, дъщеря ми... Не, тя не ми е жена. Ами да, имам тъща, имам дъщеря, но тя не ми е жена! За какво съм те лъгал? Да, озовах се тук случайно. Вчера случайно. А днес – вече не случайно! Да, дълга история е. Повече не ми се обаждай! *(затваря телефона)* Миналото няма как да се промени. Но може настоящето да се пригоди към него. Да се уравнишат дебитата и кредита.

ТАНЯ. И да се направи рекапитулация.

ИГОР. Заради нашите грешки и нашата безотговорност животът на момичето е съсипан. Лично аз съм готов да се жертвам, за да изкупя грешките от миналото.

ТАНЯ. В какъв смисъл да се жертвате?

ИГОР. В буквален.

ТАНЯ. Плашите ме!

ИГОР. Мисля, че ако се оженим, нищо страшно няма да ни се случи.

ТАНЯ. Струва ли си да рискуваме?

ИГОР. Не може човек да мисли само за себе си! Бездруго все някога трябва да създадеш семейство. На вас, на майка ви, на дъщеря ни и на мен – на всички нас поотделно ни е много по-зле.

ТАНЯ. Какво, повярвахте ли?

ИГОР. Май започвам да си спомням за вас! Не се сърдете! Все пак са минали четирийсет години!

ТАНЯ. С вас двамата за пръв път се срещнахме вчера! Никога не съм била във Воркута! Нито съм раждала! Дина просто е продавачка от плод-зеленчука на ъгъла. Дори не й знам телефонния номер. Не и знам и фамилното име.

ИГОР. За идиот ли ме смятате? Не й знаете фамилното име, а й дадохте фамилните скъпоценности?! А може би и скъпоценностите са фалшиви? Изобщо – на вас всичко ли ви е фалшиво?

ТАНЯ. И скъпоценностите са истински, и животът е истински! Само дъщерята е фалшива. Майка ми умира. Готова съм на всичко, само и само тя да умре щастлива!

ИГОР. *(крещи)* Дина дъщеря ли ми е или не?!

ТАНЯ. Я не викайте!

ИГОР. *(шепнешком)* Дъщеря ли ми е или не ми е дъщеря?

ТАНЯ. То се знае, че не!

ИГОР. А каква ми е?

ТАНЯ. Никаква. Дина не ви е никаква. И майка ми не ви е никаква. И аз не съм ви никаква.

ИГОР. Вие сте чудовище! Жестока пресметлива жена! Задрасквам ви от съзнанието си.

ТАНЯ. Не ви се натрапвам и не ви задържам.

ИГОР. Не ме задържате ли? Вие изобщо разбирате ли какво преживях през последните две вечери?! Според вас, мога да си тръгна ей така от този дом и да забравя всичко? Все едно че не е било!

ТАНЯ. Съжалявам, но няма как да ви взема на отглеждане.

Игор ѝ удря плесница и си тръгва.

Звъни телефонът.

ТАНЯ. *(вдига слушалката)* Слушам ви! *(слуша)* А сега ме чуйте вие! Аз съм на шейсет с всички произтичащи от това последици. Отгоре на всичко съм и стара мома. С идиотско чувство за хумор. Игор никога

повече няма да дойде тук. Тук няма никаква тъща и още по-малко – някаква дъщеря. Тук вече няма дори семейни скъпоценности! Не съм му жена. Не, не съм му жена! Не съм!!! Да, направи ми предложение. Отказах му. Да, отказах му! От-ка-зах!!! Защото не го обичам! И вие ли не го обичате? Излиза, че никой не го обича... Жалко! Той заслужава любов. Е, поговорихме си чудесно. Обаждайте се, разбира се, обаждайте се! На мен рядко някой ми се обажда. *(затваря телефона)* Удари ми шамар! *(разтрива бузата си, сякаш припомняйки си тази плесница с блаженство)* Той ме смята за жена. Аз съм нещастна като жена, като дъщеря и просто като глупачка. Господи, колко е приятно да си нещастна! Колко отдавна не съм била нещастна! *(танцува из коридора, с безкрайно щастлив глас)* Господи, колко съм нещастна! Колко безумно нещастна съм!

СОФЯ. *(от стаята)* Таня! Къде си? Къде изчезна? Толкова съм щастлива! Толкова щастлива!

КРАЙ НА ВТОРА ЧАСТ

Част трета

(След една седмица. Празнично подредена маса за двама. На масата – ваза с рози. Радиото работи и по него върви нещо предновогодишно. Софя, нагласена, седи на масата. Таня, не толкова нагласена, украсява елхата.)

СОФЯ. Игор обаждал ли се е днес?

ТАНЯ. Още не.

СОФЯ. А вчера обади ли се?

ТАНЯ. Мамо, питаш ме вече за десети път. И за десети път ти отговарям. Игор се обажда всеки ден.

СОФЯ. И какво казва?

ТАНЯ. Че обича.

СОФЯ. Кого?

ТАНЯ. Нас.

СОФЯ. А по-подробно?

ТАНЯ. Че се вълнува.

СОФЯ. За какво?

ТАНЯ. За твоето настроение. За здравето ти.

СОФЯ. Вие двамата винаги ли си говорите само за мен?

ТАНЯ. Не само.

СОФЯ. А теб обича ли те?

ТАНЯ. Естествено.

СОФЯ. А ти него?

ТАНЯ. Разбира се.

СОФЯ. Не ми харесва тая работа.

ТАНЯ. Според мен, всичко е прекрасно.

СОФЯ. А къде изчезна Дина?

ТАНЯ. Нали ти казах – болна е.

СОФЯ. От какво?

ТАНЯ. Казах ти вече – малко е настинала.

СОФЯ. Не съм доволна. Че така спокойно го приемаш. То е защото не си гледала дете. Отначало всяко боледуване изглежда невинно. Но може да свърши зле. Детето иска непрестанни грижи.

ТАНЯ. Дина отдавна не е дете.

СОФЯ. За мен тя винаги ще си остане дете.

ТАНЯ. Няма защо да се тревожиш. Става дума за банална настинка.

СОФЯ. Тогава ми кажи – какво става с теб? Поне това можеш ли да ми обясниш?

ТАНЯ. С мен всичко е наред. Харесва ли ти елхата? (*загасва горната лампа, включва светещите гирлянди*) Според мен е много красиво. Харесва ли ти, мамо?

СОФЯ. Остави елхата, всичко това никак не ми харесва! Тания, да не си мислиш, че не разбирам какво става с теб? Знам защо си такава оклюмала. Всичко знам, Тания. Ти не си искрена с мен. И ми е криво! Защо ме лъжеш? Това ли съм заслужила?

ТАНЯ. За всичко ли се досети, мамо?

СОФЯ. То е ясно и за слепия. Дина няма да посреща Нова година с нас, нали? Е, и какво толкова? Да не бъдем егоисти! Не повтаряй моите грешки, Тания! Дина си има своя компания от връстници. Нека ѝ пожелаем да се весели. И в живота ѝ да се случи нещо много щастливо! Всичко ще се нареди. Тя ще ти бъде добра дъщеря, Танечка, като те опознае по-отблизо. Ще видиш!

ТАНЯ. (*прегръща Софя*) Обичам те, мамо!

СОФЯ. Тогава тръгвай незабавно! Чуваш ли? Тръгвай веднага! Не си и помисляй да ми противоречиш!

ТАНЯ. Да тръгвам? Аз? Къде? Защо?

СОФЯ. Върви при Игор! Нова година трябва да посрещнеш с него.

ТАНЯ. Но аз не искам!

СОФЯ. Не лъжи! Много искаш! Просто ти е жал да ме оставиш самичка. А пък аз настоявам! Нямам ли това право!!!

ТАНЯ. Невъзможно е, мамо!

СОФЯ. Танечка, детето ми, моля те от сърце и душа! Върви!!! Чудесно ще си прекарам сама. Толкова искам да посрещнеш Нова година с Игор.

ТАНЯ. Мамо, никога няма да те оставя сама!

СОФЯ. Искаш да ми развалиш празника ли? Цяла нощ да страдам и да се измъчвам заради теб? А не ти ли минава през ум, че докато ние седим

тук, Игор може да срещне там друга жена? Нова година предразполага към авантюри. Това вече няма да го преживея, Танечка! Ако той ни изостави... Върви при него! Само без теб празникът ще е истински щастлив за мен! Ще си представям как седите един до друг, как танцувате, смеете се, мълчите... За да съм щастлива ми е нужно само едно – ти да отидеш там.

ТАНЯ. Вече е тъмно! Как ще стигна?

СОФЯ. Съвсем си подивяла край полата ми. Поръчай си такси!

ТАНЯ. Какво такси в новогодишната нощ? Трябваше да се погрижа поотрано.

СОФЯ. Чудо голямо! Едва девет часа е! Ще успееш да стигнеш и с градския транспорт!

ТАНЯ. Навън е тъмно, влажно, студено.

СОФЯ. По улиците е пълно със забързани хора, които предвкусят празника. Те са доброжелателни и весели. Било кишаво? Ами то само под краката е така. А отгоре се сипе лек бял снежец! Повярвай ми, щом се озовеш навън – и настроението ти веднага ще се оправи.

ТАНЯ. Малко ме тресе. Сигурно се разболявам.

СОФЯ. Облечи се по-топло.

ТАНЯ. Не искам да ходя никъде, мамо!

СОФЯ. Тогавя го направи заради мен, Таня!

ТАНЯ. Но как да те оставя сама?

СОФЯ. Сама ли? *(смее се)* Глупости! С мен ще са всичките ми любими хора!

ТАНЯ. Добре. Ще ти отстъпя.

СОФЯ. Побързай, Танечка!

(Таня излиза в коридора, облича си палтото и се връща в стаята.)

ТАНЯ. Готова съм!

СОФЯ. А подарък? Подарък за Игор? Това е Нова година!

ТАНЯ. Добре де, добре, ще му купя нещо по пътя.

СОФЯ. Как така – нещо? За Игор! Значи каквото и да е?

ТАНЯ. Не се притеснявай, мамо! Ще го измисля!

СОФЯ. Аз вече го измислих! *(загадъчно)* Забелязах нещо. Когато Игор си тръгваше отгук първия път, той изведнъж като луд се втурна към портрета на Дикенс и се вторачи в него с пламнал поглед. Това не е току-така! Сигурно Игор също като нас двете обожава Дикенс! Я му подари нашите десет тома!

ТАНЯ. Ами ние как ще караме без Дикенс?

СОФЯ. Къде ще се дене твоят Дикенс? Нали като се ожените с Игор, Дикенс пак ще се върне на същите тези лавици.

ТАНЯ. И какво сега, да мъкна цели десет тома!

СОФЯ. Е, не са чак толкова тежки! Моля те, Танечка, не ми отказвай! Прежалí се. Ще бъде чудесен подарък, който ще намекне на Игор за много неща.

Таня започва да прибира в сак томовете на Дикенс.

СОФЯ. Ела да те целуна! *(Таня се доближава до майка си)* Защо си толкова мрачна? Усмихни се! Хайде де! Точно така! Това вече е друго нещо! Щастлива съм, че ме оставяш в тази новогодишна нощ! *(целува я)*

ТАНЯ. Пожелавам ти щастие, здраве, дълъг живот.

СОФЯ. Е, дълго няма да ме бъде! Най-много една година.

ТАНЯ. Ще остана с теб, мамо.

СОФЯ. Няма да го допусна! Поздрави на Игор!

(Таня излиза от жилището си. Изпод всички врати във входа извират бодри мелодии, които се смесват във весела какофония. Таня оставя сака край вратата, присяда върху него и седи неподвижно, облегната на стената. В апартамента им телефонът звъни. Таня скача, ослушва се, нервничи, но не се решава да се върне. Софя от стаята също се вслушва в настоящия звън на телефона.)

СОФЯ. *(на себе си)* Игор звъни... Или Диночка... А Танечка я няма. *(охка, пъшка, напруга се, изправя се на крака и после, като се хваща за всичко по пътя си, се придвижва покрай стената и върви към телефона, при което нарежда)* Сега, скъпи Игор, сега... Сега, Диночка, внученце мое ненагледно! *(стига до телефона точно когато той вече се е иззвънял)* Е, хайде звънни още веднъж! Само веднъж! Вече стигнах! Толкова ли е трудно! Ех!... За нищо не ставам! *(сяда на стола край телефона)*

(Таня също чува отвън, че телефонът е спрял да звъни. Отново сяда върху сака и вади от него книга.)

ТАНЯ. Страница сто шейсет и втора. *(отваря и се опитва да чете)* Тук беше и Нюман, притихнал и същевременно обезумял от радост, тук бяха и братята близнаци, толкова възхитени и разменящи си такива погледи, че старият слуга замръзна зад стола на своя господар и обхождайки с поглед масата, усети как сълзи замъгляват очите му. *(горчиво плаче)*

(Докато тя чете, ронейки сълзи над страниците, първо отдалеч, а после все по-наблизо и по-нависоко се чува някакво странно,

неритмично почукване. Най-накрая на стълбищната площадка се появява Дядо Мраз с патерици и чувал на гърба. От чувала стърчи елха.)

ТАНЯ. *(скача)* Не се доближавайте! Ще викам!

ДЯДО МРАЗ. *(с гласа на Дина)* Честит празник! Нова година, нов късмет! *(обсипва Таня с конфети)* Да не са ви изгонили от къщи, а? Да не е заради мен, а? Ама не се шашкайте! Не ме ли познахте, а? Да бе, да, аз съм, Дина! Вашата дъщеря! Сега сетихте ли се? Домъчня ми за вас. Нали е Нова година! Рекох си – няма да ме изгонят. А като гледам – май вас са ви изгонили! Барабар с багажа!

ТАНЯ. Дина?! Ти ли си!

ДИНА. Ама вярно ли си помислихте, че е Дядо Мраз, а?

ТАНЯ. Дина!!! Колко хубаво! Как се радвам! Колко остроумно сте го измислили! Направо смешно – с тези патерици! Честит празник! Нова година, нов късмет! *(прегръща Дина)* Вие сте истински Дядо Мраз! За последен път Дядо Мраз ми дойде на гости преди половин век! Като истински! *(прегръща Дина и я завърта)* Като истински!

ДИНА. По-кратко, по-кратко! Патериците също са истински!

ТАНЯ. И аз съм с патерици! *(прави пародийно няколко крачки като си криви краката)* Ще сме две сакати! *(смее се и продължава да се закача с Дина)*

ДИНА. По-внимателно! Ох, недейте! Ауу, пуснете ме! Ще падна!!! А не бива! Патериците са истински! Кълна се в здравето си! *(пада върху Таня)*

ТАНЯ. *(подкрепя я, смутено)* Истински ли са патериците? Какво ви е, Дина?

ДИНА. Дядо Боже ме наказва.

ТАНЯ. А по-точно?

ДИНА. Нали ви казвам – дядо Боже ме наказва.

ТАНЯ. И как стана – лично ли се яви да ви накаже?

ДИНА. Не лично. Беше възложил на онова момче, дето яде банани и хвърля обелките им на стълбите. Дядо Господ ме наказва заради вас. Простете ми, Таня!

ТАНЯ. Не разбирам, Дина, нищо не разбирам.

ДИНА. Тогава като грабнах вашите скъпоценности и направо превъртах. Рекох си – сега съм осигурена за цял живот! Повече кракът ми няма да стъпи у тях! Демек, у вас, де. Току виж, размислили! И се втурнах надолу по стълбите като луда. Да не би да ме викнете, да ме върнете и да си вземете украшенията! А долу се подхлъзнах. Счупих си и двата крака. По-рано за кражба са режели ръце, а сега явно дядо Боже е взел да удря в краката. Нося вашите скъпоценности да ви ги върна. Не можах по-рано, щото лежах с краката нагоре. Таня, простете ми!

Вярно е, че на моите родители никога не им е пукало за мен. Не съм видяла от тях и една ябълка! Пък вие – пляс! – и изсипахте пред Диночка семейните скъпоценности! На всеки ще му се вземе акъла! Някой път ще ви поискам тези красоти, ще се накипря с тях отгоре-додолу и ще цъфна така в нашата зарзаватчийница. Всичките колежки ще изпопадат. А шефката ще се пукне от завист!

ТАНЯ. Каква радост, че дойде! Добро момиче! (*прегръща я и я целува*) Да влизаме! Да зарадваме баба! Господи!!! Каква баба?! Какви ги върша и аз?! Май наистина съм превъртяла! На шейсет съм, а какви ги върша?

ДИНА. На шейсет ли? Чудо голямо! И най-върлият ви душманин няма да ви даде повече от петдесет... и седем. Нашата шефка е на петдесет и пет. Макар да лъже, че била на петдесет и две! А пък има трима любовници! Не вярвате ли? Кълна се в здравето си! Трима! Не ви баламосвам. Познавам ги лично всичките. Товарачът ни Гришка – един! Като се натряска, започва да плямпа, че е гадже на шефката. После – един пенсионер идва да я взима с колата си, с инвалидна кола. И ревизорът! Е, този се вясва само когато има проверка. А на външен вид тя в сравнение с вас пет пари не струва. Шейсет години! Тъкмо сега ви е времето да си отживеете! Да му отпуснете края! Кога, ако не сега!

ТАНЯ. (*смее се*) Ама какъв късмет имам с вас, Дина, колко сте сваятна!

ДИНА. Аз?! Да съм сваятна? Вие сте сваятна! И на мен ми излезе късметът с вас! Щё ми се да ви искам съвет за живота! Много е спешно! Направо – ножа до кокала!

ТАНЯ. Ще си поговорим. Имаме цяла нощ пред нас. Е? Заедно ли отиваме да си посипваме главите с пепел? Че аз съвсем се забърках в лъжите си...

ДИНА. Да си посипваме главите с пепел?! Откъде ви хрумна? Да не искате навръх празниците да пратите майка си на оня свят? Какво – да не би истината да ви е по-скъпа от живота? Та майка ви е истинско дете! Пък и парите, дето ми ги платихте да лъжа и да се преструвам няма как да ви върна – похарчих ги!

ТАНЯ. За парите не се притеснявайте! Това не е важно.

ДИНА. Вие сте истински светици! Не било важно! Че и семейните скъпоценности ми изсипахте – нá ти, Диночка, ама много ще те замолим да ги вземеш!

ТАНЯ. Нали тя си мисли, че сте и внучка.

ДИНА. Сякаш моите, старите, не знаеха, че със сигурност съм им дъщеря. И какво съм видяла от тях? Веднъж не са ме помилвали по главата през целия ми живот! (*с ридаетъ глас*) Не ме лишавайте от баба, Таня! Тя ми е едничка! Нямам си други роднини! Само нея!!!

ТАНЯ. Тогава дай да минем на „ти“! И да не се объркаш нещо. Обръщай се към мен на „ти“ и „мамо“. Разбра ли?

ДИНА. Лесна работа. И ще е от сърце.

ТАНЯ. Хайде сега, полека-лека... Да влизаме вкъщи!

ДИНА. Напред! В атака!!!

(Отварят вратата и решително се насочват право към стаята без да забележат, че Софя е в коридора.)

ТАНЯ. *(тържествено и игриво)* Майчице! Виж каква радост ни споходи! *(схва се)* Мамо! Къде е тя?..

ДИНА. Може да е излязла за нещо?

ТАНЯ. Мама не излиза от десет години.

ДИНА. Значи са я отвлекли! Сега е такова време – отвличат наред!

ТАНЯ. Не съм се отделяла от вратата.

ДИНА. Взели са я жива на небето! След като тя ми даде семейните скъпоценности, вече на нищо не се учудвам.

ТАНЯ. *(отчаяно)* Мамо!!!

СОФЪЯ. *(вика)* Таня! Къде си?! Какво се е случило? С кого си?

ТАНЯ. *(хвърля се към майка си)* Майчице! Как си се озовала тук? Добре ли си?

СОФЪЯ. *(сочи към Дина, която куцук на патерици след Таня)* Това кой е?

ДИНА. Дядо Мраз съм от гората! Сребърна ми е брадата! Пълен с веселба и сили! Добър ден, дечица мили!!!

ТАНЯ. Не се стряскай, мамо! Това е нашата Диночка! Решила е да ни изненада!

СОФЪЯ. Внучке мила!

ДИНА. Носи с радост Дядо Мраз куп подаръци за вас!

СОФЪЯ. Браво! Колко добре си го измислила! Дядо Мраз с патерици. Много е смешно. Никога не съм виждала такова нещо. Какво означава?

ДИНА. Означава два счупени крака.

СОФЪЯ. *(на Таня)* А ти спореше с мен! Лека настинка! Не било опасно, ама никак! Виждаш ли сега какви усложнения има?!

ТАНЯ. Трябва да се върнеш в стаята, мамо!

СОФЪЯ. Ще се върна, де! И самичка спокойно мога да си стигна!

ТАНЯ. Облегни се на мен!

СОФЪЯ. Мога и без да ме крепиш! Но бъди готова да ме подхванеш, ако залитна, Таня. А ти, Диночка, се дръпни малко, за не те повлека, пази Боже!

(Дина влиза в стаята, изважда и закрепва там елхата, която е донесла и реди под нея подаръци в ярка опаковъчна хартия. През

това време Софя бавно, внимателно се движи покрай стената към стаята.)

ТАНЯ. По-внимателно, мамо!

СОФЯ. Как не! Сега за нищо на света няма да падна, след като току-що започна щастливият ми, спокоен живот!

ТАНЯ. Майчице, облегни се по-удобно на мен.

СОФЯ. Няма нужда. Нека да свиквам. Отсега нататък няма да седя по цял ден. При такова голямо семейство! Толкова грижи ще има!

ДИНА. *(посреща ги в стаята)* Имам за всеки подарък – празничен, весел и ярък!

ТАНЯ. Сядай, сядай, мамо!

СОФЯ. Ще поседя малко и пак ще се разходя насам-натам. Нова година е все пак!

ДИНА. За теб, бабче, фотоапарат!

СОФЯ. Фотоапарат? За мен?!

ДИНА. Ще се снимаме. За бъдещия семеен албум.

СОФЯ. Като млада правех снимки, но сега съм забравила всичко.

ДИНА. Ще те науча! Всичко ще си спомниш! Имаме цяла нощ! А на теб, майче, ето! *(Подава на Таня лъскава доста отворена рокля)* Моля те, облечи я! И от тези, фамилните украшения си сложи повечко. Всичките пари, дето ми даде, ги профуках за тая рокля.

ТАНЯ. Благодаря ти, Диночка! Боя се, че съм стара за такава рокля.

СОФЯ. Като си стара – дай я на детето. Нека то я носи!

ДИНА. Облечи я, майче! С нея веднага ще се подмладиш.

СОФЯ. Не спори, Татяна, облечи я! Все едно никой няма да те види с нея.

ТАНЯ. Добре, ще я облека. *(взема роклята и излиза от стаята)*

ДИНА. А пък ние ще украсим и втората елха! Колкото по-празнично, толкова по-добре. Ще си поседим трите както му е редът... *(приключва с украсяването на елхата).*

СОФЯ. *(разглежда фотоапарата)* Да, на младини какво ли не можех! Увличах се и по фотографията. Снимах дядо ти.

ДИНА. *(разсеяно)* Кой дядо?

СОФЯ. Твоя дядо! Кой друг? Имаме много негови снимки. Не доживя, горкият! Не можа да те види! Май че не се е променила кой знае колко техниката. Изобщо, светът се променя бавно. Същите чувства, същите радости, каквито са били преди сто, преди двеста, че и преди хиляда години. Така си мисля към края на живота си. *(шраква, насочила апарата към Дина и възкликва, стресната от светкавицата)* Ау!

ДИНА. Не се плаши, бабче! Това е светкавица. Ей, ама и ти! Защо ме снима с брада?

Влиза Таня, облечена с новата рокля, с обувки на висок ток и с накитите.

ДИНА. Божке-е-е, виж я! Самодива! Стопанката на Медната планина!
Малахитовата принцеса!

СОФЯ. А Игор ще дойде ли?

ТАНЯ. Ще се обади.

ДИНА. Ей в тоя вид, майче, се отбий при мен в плод-зеленчука! Пък аз ще подхвърля на шефката ни така, лежерно: „Това е майка ми! Дошла е за моркови. Да ме посрещне с борш като се прибера!”

ТАНЯ. *(сериозно)* Непременно ще се отбия. Благодаря.

СОФЯ. *(насочва апарата към нея)* Застани малко по-вляво, Таня, между елхичките! За да излязат на снимката и двете елхички. Ще пратим снимки на роднините! Дина, ти застани до майка си! Не е интересно да фотографирам само Таня.

ДИНА. Ей сега, само да си отлепя брадата.

СОФЯ. Ще те снимам и с брада, и без брада! Усмихвай се, Таня, усмихвай се! Че като гледам – очите ти са някак ококорени. Сякаш с теб се случва нещо необикновено. Прости ми, Господи! *(щрака)*. Готово! А сега, Таня, по-бързо тръгвай! Че съвсем малко остана до Новата година!

ДИНА. Бабо, защо пъдиш мама? Къде да тръгва?

СОФЯ. При твоя баща! При Игор. А ние с теб, Диночка, ще се забавляваме тук двете. Колко добре се нарежда всичко!

ТАНЯ. Вече няма да успеея заникъде! Новата година ще дойде всеки момент!

СОФЯ. Още повече! Не губи време! Тичай по-скоро! Тичай! Тичай!

ДИНА. Да тичаш след мъжете изобщо не си струва, бабо! Ти тичаш след него, а той бяга от теб! По добре да бягаш от него. Тогава той ще те гони! Такива са им рефлексите. Те не са виновни. Може и на тях да им е чоглаво, ама нá !

СОФЯ. Не се намесвай в разговорите на възрастните! Върви при него, Таня, върви! Не се притеснявай за нас.

ТАНЯ. Добре, мамо!

СОФЯ. И да не забравиш Дикенс!

(Таня взема сака и тръгва към коридора. Звъни телефонът.)

ТАНЯ. *(грабва слушалката, радостно, с надежда)* Да! Аз съм!!!
(разочаровано) Здравейте, Таралежче! Благодаря! И на вас честита Нова година! Нов късмет! Да го поздравя? А нима Игор не е при вас? Не, не мога да го поздравя. Не, естествено, че не е тук. Не, няма да дойде. Сигурна съм! Така че когато дойде при вас, вие му предайте моите поздравя. Не, положително няма да дойде при мен. Да, сигурна съм. Дочуване!

СОФЯ. Таня! Още ли не си тръгнала?!

ТАНЯ. (*вързва се в стаята*) Не, мамо! (*с надежда*) Защо? Искаш да посрещнем Новата година заедно ли?

СОФЯ. В никакъв случай! Притеснявам се, че не си тръгнала досега. Тръгвай по-скоро!

ДИНА. Това е грешка, бабо! Фатална грешка!!!

СОФЯ. Не се намесвай!

ДИНА. Не мога да остана равнодушна към съдбата на собствената си майка.

ТАНЯ. Не се карайте! По-добре се веселете! (*целува майка си*) Да си здрава, майчице! Желая ти щастие! И дълги години живот!

СОФЯ. Чак пък дълги? Останали са ми година-две – не повече.

ТАНЯ. (*целува Дина*) Благодаря ти, че дойде! Бъди щастлива!

ДИНА. (*изпраща Таня до входната врата*) Не се отдалечавай! Стой тук пред вратата!

СОФЯ. Подаръка, да не забравиш подаръка!

Таня излиза на стълбищната площадка и отново сяда върху сака си.

ДИНА. Е, бабче, време е за изпращане на старата година!

СОФЯ. Дай да го ударим на живот! Днес смятам да се напия! Я ми сипи водчица... двайсетина капки... Направо в плодовия сок.

(Дина приготвя пиене за себе си и за Софя.)

СОФЯ. (*неспокойно*) Не си ли наливаш много, мила внучке?

ДИНА. Ама не се притеснявайте – ще ни стигне пиячката! И аз съм донесла доста!

СОФЯ. Много ли пиеш?

ДИНА. По принцип не пия заради самото пиене. Но сега трябва да се пие! Така де, заради старата година! Проклетата да е! Пуста да опустее! Ура!!! Да живей!

(Пият.)

ДИНА. И веднага вдигам водката от масата! За да не се притеснявате! (*с водката и чашата излиза на стълбите*) Как я караш тук, мамо?

ТАНЯ. Благодаря. Бива. Само ми е малко самотно. Но мислено съм с вас.

ДИНА. Хайде да изпратим старата година! Дръж! (*подава ѝ чашата*)

ТАНЯ. Еее, така ли ще прием – на стълбите, като някакви изпаднали алкохолици?

ДИНА. Обаче трябва да прием! По-добре да пиеш на стълбите, отколкото да не пиеш хич! То е ясно за всеки!

ТАНЯ. Без мезе?

ДИНА. Е, не всичко наведнъж! Най-важното е сега да пийнем! А мезе ще донеса след малко. За старата година! Пуста да опустее! Трябва да поговорим... мамо! Ура! Недей да пиеш на малки глътки! Ще те хване бързо, а нали трябва да си бодра през цялата нощ. Иначе ще се търкаляш на стълбите, отгоре-додолу окичена с диаманти... Хайде сега да ударим по още едно! Че не знам кога ще успея пак да се измъкна.

ТАНЯ. Стига ми толкова, Дина.

ДИНА. Трябва да пиеш. Иначе ще изстинеш тук на стълбите. Затвори очи за да не виждаш водката, запуши си носа и пий!

Таня затваря очи и нерешително, бавно пие.

ДИНА. Аз пък съм бременна. Без да съм имала, да имам или да се задава на хоризонта съпруг. И съм на четирийсет! Какво да правя? Давай, давай, не си отваряй очите и не спирай – пий, пий!

(Приближава Игор, облечен като Дядо Мраз и с елха на гърба.)

ТАНЯ. *(допива и си отваря очите)* Уж не съм пила чак толкова много, а виждам двама Дядо Мразовци!

ДИНА. Не се шашкай, това е колега... Хайде да си налеем по още едно, а ти *(към Игор)* жули направо от шишето.

ТАНЯ. Докъде я докарах... Да разпивам в класическата комбинация от трима във входа. *(на Дина за Игор)* Поне познаваш ли го?

ДИНА. Тоя ли? Разбира се!

ТАНЯ. И кой е?

ДИНА. Дядо Мраз.

ТАНЯ. Ясно! За старата година!

Чукват се и пият.

ДИНА. *(на Игор)* Позволете да си щипна от елхата ви! *(на Таня)* Помириши клонката, мамо, ама яко! Че иначе ще се отрежеш!

(Стаята.)

СОФЯ. *(надига се от креслото и се придвижва с мъка към входната врата)* Дина! Дина!!! Къде се дяна?!

ДИНА. Викат ме! Не сучайте! Скоро ще дойда при вас със шампанско! *(прехваща Софя и я води обратно към масата)* Какво си се разприпкала днес, бабче? Десет години си седяла на едно място, пък сега непрекъснато щъкаш?

СОФЯ. Къде изчезна? Притесних се.

ДИНА. Ходих до тоалетната.

СОФЯ. Тоалетната е в обратна посока!

ДИНА. Ама аз ходих на улицата! Така съм свикнала на село. Двайсет и пет години живея в града, а все не мога да отвикна – лоша работа!

(Стълбите.)

ИГОР. Тук ли сте решили да посрещнете Нова година?

ТАНЯ. Да. Защо не? Това учудва ли ви?

ИГОР. Не, не, никак. По принцип, тук ми харесва. Мога ли да посрещна Нова година с вас?

ТАНЯ. Защо са ми двама Дядо Мразовци? Значи при мен да има двама, а някъде изобщо да липсва.

ИГОР. Разбрах. Тръгвам си. Шегата ми нямаше успех. *(сваля си шапката заедно с веждите, мустаците и брадата и остава само с червен изкуствен нос)*

ТАНЯ. Какво ми правите тук стриптийз? Уж беше Дядо Мраз, пък се превърна в палячо.

ИГОР. Дойдох да ви се извиня. Не се притеснявайте, веднага ще си тръгна. *(сваля носа)*

ТАНЯ. Хайде не се разголвайте докрай! Уж беше палячо – пък се превърна в Игор!

ИГОР. Виновен съм пред вас.

ТАНЯ. *(смее се)* Шамара ли имате предвид? Не се извинявайте! *(смехът преминава в кикот)* Никой никога преди вас не ми е удрял шамар! Шамарът ви е най-хубавият ми спомен! Какво ме гледате? Според вас съм пияна, така ли? Е, и какво от това? Нова година е! Въпреки това не одобрявате, нали?

ИГОР. Възхищавам ви се! Вие сте ослепително красива! Мислех, че никога няма да ми се случи подобно нещо!

ТАНЯ. Наистина ли? А-а-а, имате много поздравии от Таралежчето. Това Мишленце, между другото, ви чака.

ИГОР. Намеквате, че е време да си тръгвам ли?

ТАНЯ. Не съм си и помисляла да намеквам за нещо подобно! Просто ме помолиха да ви предам поздравии. И аз ви ги предавам.

ИГОР. Аз пък имам подарък за вас.

ТАНЯ. И аз за вас! *(подритва сака)* Тук е. В тоя сак. Ох, колко съм пияна! Ако се наведа за подаръка, ще падна. Извадете го сам!

ИГОР. После. А сега, ако обичате, ми дайте ръката си! Дясната.

ТАНЯ. За нищо на света! *(подава си ръката)* Олеле! *(дръпва я)* Това май е лявата. Сега ще видим коя е дясната... Ето я. Но проверете дали наистина е дясната. Може и да бъркам. Я да видим – къде ми е сърцето? Аха, ето го. Значи намерихме дясната ръка. А за какво ви е? Ау! Пръстенче!

ИГОР. Много се вълнувам – дали ще ви стане и дали ще ви хареса...

ТАНЯ. Защо да не ми стане! Става ми! И ми харесва!

Игор се навежда да я целуне.

ТАНЯ. Ау, какво ви прихваща?

ИГОР. *(смее се)* Всичко ми е наред!

(Чува се как часовникът на Спаската кула бие и отброява полунощ.)

ИГОР. Честита Нова година! Здраве и късмет!

ТАНЯ. Ама не се разсейвате непрекъснато!..

Игор вече почти е целунал Таня, но в този момент се появява Дина с бутилка шампанско и чаши.

ДИНА. Честита Нова година! Здраве и късмет! Няма да ви преча! Ще ударим по чаша шампанско и пак се връщам при баба! Леле! Ама това е тате! Честита Нова година, татенце! Здраве и късмет! А защо висим тук на стълбите? Нали Нова година е семеен празник! Редно е да се посреща вкъщи, а не по входовете!

ТАНЯ. Наистина, защо стоите тук?

ИГОР. Е, постояхме каквото постояхме, а сега да продължаваме нататък!

ТАНЯ. Хайде влизайте у дома!

ИГОР. Каните ли ме?

ТАНЯ. Вземете и сака! В него е подаръкът за вас!

ИГОР. Ох, тежичък е! Може ли да погледна какво има вътре?

ТАНЯ. Разбира се!

ДИНА. *(наднича в сака)* Що за хора! Всичко са готови да раздадат! Всичко са готови да изнесат от къщи!

ИГОР. *(гледа и той)* О, Господи! Пак Дикенс!

ТАНЯ. От мен и мама... и от Диночка.

В апартамента.

СОФЯ. *(отново се мъчи да стане)* Дина! Дина! Къде изчезваш непрекъснато? Тоалетната е наляво!

ДИНА. *(идва тичешком)* Винаги съм на разположение, бабче! *(прегръща Софя и я настанява обратно в креслото.)* Недей отведнъж да се напругаш толкова! Пази се заради нас!

Игор отново си навлича маскировката и се явява пред очите на Софя като Дядо Мраз с елха и сак.

СОФЯ. Три елхи и двама Дядо Мразовци! (*щрака с фотоапарата*) Има да се чудят роднините!

Игор закрепва елхата. Дина бързо се заема да я украсява. Включително и с част от фамилните скъпоценности. Игор подрежда по лавиците томовете на Дикенс.

СОФЯ. Какво ти казвах за Дикенс, Таня! (*не престава да прави снимки*) А впрочем, какво правиш тук, Таня? Каква работа имаш тук? Къде трябваше да бъдеш? С кого?

(Игор напълно се разгримира – сваля перуката, мустаците, веждите, носа и шапката. И прегръща Таня.)

ИГОР. Честита Нова година, Софя Ивановна! Здраве и късмет!

СОФЯ. Хубав кадър – три елхи, младоженец и булка! (*не престава да щрака с фотоапарата*)

Дина сваля костюма си и застава до Игор и Таня.

СОФЯ. Хубав кадър – семейството. (*продължава да щрака*)

ДИНА. Пък аз съм бременна. Да раждам или да не раждам? Това е въпросът!

СОФЯ. (*изпуска апарата*) Ти си бременна? Значи ще имам правнучка?

ТАНЯ. (*прегръща Дина*) Ще раждаш, разбира се! Аз... ние с татко ти ще ти помагаме с каквото можем!

СОФЯ. И аз, докато съм жива!

ИГОР. Имаме вила. Ще отидеш там с детето. Ще го отглеждаш сред природата!

СОФЯ. Тяхната вила е толкова далеч! И наблизо няма нито река. Нито гора. Ще дойда с теб! Да ти помагам.

ДИНА. Няма ли да ви притесня?

ИГОР. Изобщо не. Има много място и никой не живее там.

ДИНА. А как е положението с магазините?

ИГОР. Ще си напазарувате предварително!

ДИНА. В края на краищата, аз съм родена и израснала на село. И на вашата вила ще се приспособя някакси и ще оцелея. Мен с нищо не можеш да ме уплашиш!

ИГОР. В това изобщо не се съмнявам.

СОФЯ. (*прегръща Дина*) Колко много неща се случиха, докато умирах.

ДИНА. Бабче, обичам те.

СОФЯ. Диночка, само не се натъжавай. Предчувствам, че малко ми е останало да съм сред вас...

ДИНА. Бабо, миличка!

ТАНЯ. Майчице!

ИГОР. Майко!

СОФЯ. Не, не, не ме разубеждавайте! Време е...време е... Още две-три години и... Не се страхувам от смъртта! Само едно ме тревожи – детето трябва да има баща!

ДИНА. Ако имах и най-малка представа кой е бащата!..

ТАНЯ. По света е пълно със самотни майки!

СОФЯ. Не желая да слушам! Диночка е красавица. Нежна, весела, почтена! Нищо не би могло да ме утеши, ако детето няма баща.

ТАНЯ. Дина! Няма да ти се размине омъжването. Щом баба ти си научи нещо, нали знаеш...

ИГОР. *(сменя темата)* Щом предам финансовия отчет, ще заминем всички за вилата. Там ще обсъдите всичко.

ДИНА. Кой ходи на вила през зимата?

ТАНЯ. Там е лято.

ИГОР. И чакаме добра реколта от портокали.

СОФЯ. От портокалите бебето може да получи алергия. Пък ние с Диночка ще насадим моркови, репички, копър... Май трябва отсега да започнем приготвянията. Значи, какво ще ни е там от първа необходимост?

ИГОР. Дикенс! *(започва да сваля от лавиците Дикенс и да подава книги на Дина, Таня, Софя)*

ТАНЯ. *(смее се и прегръща Софя)* То се знае, че Дикенс, мамо!

КРАЙ

Превод: Надя Попова